

सतीश लोखंडे (भा.प्र.से.)
आयुक्त

वसई-विरार शहर महानगरपालिका

सुधारित अर्थसंकल्प सन २०१५-१६ सह सन २०१६-२०१७ च्या अर्थसंकल्पीय अंदाजपत्रकाबाबत मा.आयुक्त यांची टिपणी

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम १९४९ च्या कलम ९५ नुसार सन २०१५-१६ च्या सुधारित अर्थसंकल्पासह सन २०१६-१७ च्या अर्थसंकल्पीय अंदाजपत्रकासाठी उत्पन्न व खर्चाचे अंदाज तयार केले आहेत. याच अधिनियमाचे कलम ९६ नुसार सदर अर्थसंकल्पीय अंदाजपत्रकाबाबत सविस्तर विचार विमर्ष करून अर्थसंकल्प मा. महासभेपुढे सादर करणेस मा. स्थायी समितीच्या शिफारशीसाठी मा. स्थायी समिती सभेची सूचना क्र. दि. २०/०२/२०१६ नुसार सन २०१५-१६ च्या सुधारित अर्थसंकल्पासह सन २०१६-१७ चे अर्थसंकल्पीय अंदाजपत्रक मा. स्थायी समिती सभेपुढे सविनय सादर.

अर्थसंकल्पीय गोषवारा खालील प्रमाणे आहे.

वर्ष	प्रारंभिक शिल्लक	जमा रकमा	प्रारंभिक शिल्लकेसह एकूण	खर्च रकमा	अखेर शिल्लक
सन २०११-१२	₹ २३१ कोटी ४७ लक्ष	₹ ५२१ कोटी ६१ लक्ष	₹ ७५३ कोटी ०८ लक्ष	₹ २९९ कोटी ०७ लक्ष	₹ ४५४ कोटी ०१ लक्ष
सन २०१२-१३	₹ ४५४ कोटी ०१ लक्ष	₹ ६२५ कोटी २२ लक्ष	₹ १०७९ कोटी २३ लक्ष	₹ ४१४ कोटी ७९ लक्ष	₹ ६६४ कोटी ४४ लक्ष
सन २०१३-१४	₹ ६६४ कोटी ४४ लक्ष	₹ ७१३ कोटी २० लक्ष	₹ १३७७ कोटी ६४ लक्ष	₹ ८२७ कोटी ७३ लक्ष	₹ ५४९ कोटी ९१ लक्ष
सन २०१४-१५	₹ ५४९ कोटी ९१ लक्ष	₹ ७६६ कोटी ७७ लक्ष	₹ १३३६ कोटी ६८ लक्ष	₹ ९८८ कोटी ८४ लक्ष	₹ ३२७ कोटी ८४ लक्ष
सुधारीत अंदाज सन २०१५-१६	₹ ३२७ कोटी ८४ लक्ष	₹ १२४८ कोटी ३९ लक्ष	₹ १५७६ कोटी २३ लक्ष	₹ १३३० कोटी ५६ लक्ष	₹ २४५ कोटी ६७ लक्ष
मुळ अंदाज सन २०१६-१७	₹ २४५ कोटी ६७ लक्ष	₹ १६६७ कोटी ४६ लक्ष	₹ १९१३ कोटी १३ लक्ष	₹ १७७५ कोटी २६ लक्ष	₹ १३७ कोटी ८७ लक्ष

अखेर शिल्लकेतील ₹ १३७ कोटी ७३ लक्ष असाधारण शिल्लक असून महसुली शिल्लक ₹ १५ लक्ष इतकी आहे.

महानगरपालिकेस प्राप्त झालेल्या नियोजन प्राधिकरणाच्या अधिकारांमुळे भविष्यातील वाढीव लोकसंख्येस पुरवावयाच्या सुविधांचा आर्थिक भार नव्याने विकसीत होणाऱ्या बांधकामांच्या विकासकाकडून परस्पर वसूल केला जात असून परिणाम स्वरूप सद्याच्या करदात्यांवर कोणताही आर्थिक बोजा न पडता वार्षिक ₹ १५० कोटी उत्पन्नाचा कायम स्वरूपी स्त्रोत उपलब्ध झाल्याने विकासास गती प्राप्त झाली होती परंतु काही क्षेत्रे महानगरपालिकेत समाविष्ट नसल्याने एक संघ विकासासास अडथळे निर्माण होत असत. सद्यस्थितीत महानगरपालिकेच्या परिघ क्षेत्रातील लगतच्या गावांसाठी देखील महानगरपालिकेला नियोजन व विकासाचे अधिकार प्राप्त झाल्यामुळे संपुर्ण क्षेत्राचा एक संघ विकास करणे साध्य होणार असून पुर्वीच्या नियोजन प्राधिकरणाकडून वसई विरार क्षेत्रासाठी असलेला ₹ ६१ कोटी ६० लक्ष ५३ हजार इतका निधी प्राप्त झालेला आहे.

सेटेलार्ईट सिटीसाठी संपूर्ण भारतातून निवडल्या गेलेल्या आठ शहरांपैकी वसई विरार शहर महानगरपालिका हि महाराष्ट्रातील एकमेव महानगरपालिका ठरली असून या (यु. आय. डी. एस. एस. टी / यु. आय. डी. एस. एस. एम. टी. / सेटेलार्ईट सिटी सेल) योजने अंतर्गत सन २०११-१२ ते नोव्हेंबर २०१५ अखेर ₹ ४४ कोटी ०७ लक्ष ८६ हजार निधी प्राप्त झाला आहे. सेटेलार्ईट सिटी योजनेमधील ₹ ६६ कोटी ६७ लक्ष च्या एस. टी. पी. भाग दोन चे प्रकल्पास व ₹ ३२ कोटी ७२ लक्ष रकमेचे घनकचरा व्यवस्थापन प्रकल्पास केंद्र शासनाने मान्यता दिलेली असून महानगरपालिकेचा पाणीपुरवठा योजनेचा ₹ १४९५ कोटी रकमेचा प्रस्ताव व उर्वरीत भुयारी गटर योजनेचा ₹ १२३२ कोटी रकमेचा प्रस्ताव राज्य शासनार्माफत केंद्र शासनाकडे सादर झाला आहे. याकामी केंद्र शासनाने नव्याने घोषित केलेल्या अमृत योजनेअंतर्गत वसई विरार शहर महानगरपालिकेची निवड झाली असून सादर केलेल्या प्रस्तावानुसार पुर्वीच्या प्रकल्पातील शिल्लक अनुदानापैकी सन २०१५-१६ मध्ये उर्वरीत कालावधीत ₹ ७ कोटी १३ लक्ष ८५ हजार व सन २०१६-१७ मध्ये ₹ २२ कोटी ०३ लक्ष ९३ हजार अनुदान प्राप्त होणे अपेक्षित आहे.

महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाअभियान योजनेअंतर्गत मंजुर ₹ २६९ कोटी ८९ लक्ष च्या आकृतीबंधानुसार सुर्या विस्तारित १०० द.ल.ली. पाणीपुरवठा योजना वितरण व्यवस्थेसाठी ₹ १८८ कोटी ८५ लक्ष अनुदान अनुज्ञेय असून ₹ ९८ कोटी ५४ लक्ष ७८ हजार प्राप्त झाले आहे. पुढील कालावधीत ₹ ९० कोटी ३० लक्ष ५२ हजार इतके अनुदान अपेक्षित आहे.

महाराष्ट्र जिवन प्राधिकरणाच्या मुळ योजनांमधील अनावश्यक खर्चात काटकसर करून ₹ ६० कोटीची बचत व ₹ १३२ कोटी वाढीव अनुदान अशी एकूण ₹ १९२ कोटी बचत केल्यामुळे आज देखील पाणी सिडकोने आकारणी करावयाच्या ठरवलेल्या ₹ २० ते ₹ २५ प्रतिहजार लिटर या दराऐवजी ₹ ८/- प्रति हजार लिटर दराने उपलब्ध झाले आहे. भविष्यकाळासाठी पाणीसाठा असेल तरच योजना मिळू शकतात याचा विचार करून पाणीसाठा राखून ठेवण्यासाठी प्रयत्न केले गेले आहेत. भविष्यातील मागणी विचारात घेऊन २० वर्षापूर्वी केलेल्या उपाययोजनांच्या परिणाम स्वरूप महाराष्ट्रात इतरत्र पाणी टंचाईची भिषण समस्या असताना आपल्या शहरात वाढत्या लोकसंख्येस सामावून घेऊन पाणीपुरवठा सुरु ठेवला आहे.

विशेष पाठपुराव्यामुळे सन २०१५-१६ मध्येदेखील वसई नगरपरिषदेने पुर्वी अपरीहार्य कारणांमुळे थकीत ठेवलेल्या कर्जावरील विलंब आकार ₹ १४ लक्ष माफी प्राप्त झाली आहे. सद्यस्थितीत देखिल विशेष पाठपुराव्याने, नविन पाणीपुरवठा योजना अंमलात येणार आहेत.

मोनोरेलसह रिंगरोड व्यवस्थेसाठी तसेच शहरातील उड्डाणपूल व्यवस्था परस्पर मुंबई विकास महानगर विकास प्राधिकरणाकडून काम करून घेण्यासाठी पाठपुरावा सुरु आहे. स्थानिक विकास कार्यक्रमांतर्गत मा. आमदार श्री. हितेंद्रजी ठाकूर, मा. आमदार श्री. क्षितीजजी ठाकूर, मा. आमदार श्री. विलासजी तरे व मा. विधानपरिषद उप सभापती श्री. वसंतरावजी डावखरे यांचेनिधीतुन ₹ १२ कोटी १९ लक्ष ३४ हजार इतका निधी प्राप्त झाला आहे. एकात्मिक तलाव संवर्धन योजनेअंतर्गत तलाव विकासासाठी ₹ १ कोटी ६७ लक्ष अनुदान प्राप्त झाले असून सन २०१५-१६ मध्ये ₹ २० कोटी व सन २०१६-१७ मध्ये ₹ २५ कोटी अनुदान अपेक्षित आहे. मत्स्य विकास महामंडळाकडून मार्केट विकासासाठी ₹ ३ कोटी ८३ लक्ष ४५ हजार अनुदान प्राप्त झाले असून सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ २ कोटी १४ लक्ष व ₹ ३ कोटी ३५ लक्ष अनुदान अपेक्षित आहे. रस्ता रुंदीकरणात बाधित होणारे पोल हटवण्यासाठी मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाकडून ₹ ३ कोटी १९ लक्ष अनुदान प्राप्त झाले असून रस्ता रुंदीकरणात बाधित होणारे वृक्ष पुनप्रत्यारोपणासाठी ₹ १ कोटी १५ लक्ष अनुदान प्राप्त झाले आहे. विशेष (प्राथमिक सोयी सुविधा) योजनेअंतर्गत अद्यापपर्यंत ₹ २० कोटी ५५ लक्ष अनुदान प्राप्त झाले असून सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये प्रतिवर्षी ₹ ७ कोटी अनुदान अपेक्षित आहे. सुजल निर्मल अभियान योजनेअंतर्गत ₹ ५ कोटी ३७ लक्ष अनुदान अपेक्षित आहे.

नियोजन विकासाचे प्राधिकार, सॅटेलाईट सिटी / अमृत योजनेसाठी झालेली महानगरपालिकेची निवड, भुयारी गटार, घनकचरा व्यवस्थापन व पाणीपुरवठा या सेवांसाठी महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाअभियान योजना, जवाहरलाल नेहरु नागरी पुनरुत्थापन महाअभियान योजना, तलाव सुशोभीकरणासाठी एकात्मिक तलाव संवर्धन योजना या योजनांसाठी महानगरपालिकेचा समावेश करून घेऊन अनुदान मंजूर करणे, स्थानिक संस्था करासाठी व्यापारी व उद्योजकांचे सहकार्य, कर्जावरील विलंब आकारातील माफी, पाणीसाठा आरक्षित करणे, पाणिपुरवठ्यासहीत इतर विविध योजना मंजूर करून घेणे, अनुदान मंजूर करून घेणे, योजनेच्या अनावश्यक खर्चात कपाती करणे, व्याज व दंडनीय व्याज माफी मिळवणे या बाबी तत्कालीन खासदार श्री. बळीरामजी जाधव, मा. आमदार श्री. क्षितीजजी ठाकूर, मा. आमदार श्री. विलासजी तरे मा. प्रथम महापौर राजीवजी पाटील, मा. महापौर श्री. नारायणजी मानकर यांचा सातत्यपूर्ण पाठपुरावा व मा. आमदार श्री. हितेंद्रजी ठाकूर यांच्या विशेष प्रयत्नांची फलश्रुती आहेत.

स्थानिक संस्था कर, नगररचना विभागाचे उत्पन्न, केंद्र व राज्यशासनाच्या महानगरपालिकांसाठीच्या विविध योजना या मधून विकासासाठी आवश्यक निधी प्राप्त होणार असून महानगरपालिकेच्या धोरणानुसार सन २०१६-१७ मध्ये कोणतीही नविन कर आकारणी अथवा कराचे दरात वाढ नव्याने प्रस्तावित न करता थकीत कर तात्काळ भरणेस प्रोत्साहन देण्यासाठी एक वेळची विशेष बाब म्हणून दंडनीय व्याज माफी संदर्भाने अभय योजना लागू करण्याचे प्रस्तावित आहे. महानगरपालिका क्षेत्रात मालमत्ता कर आकारणी न झालेल्या मालमत्ता राहु नयेत यासाठी सन २०१५-१६-१७ मध्ये

प्रचलीत दर व आकारणी पद्धत विचारात घेऊन महानगरपालिकेमार्फत पडताळणी सापेक्ष स्वयंमुल्य निर्धारण करून मालमत्ता कर भरणेची योजना लागू करण्याचा निर्णय आहे यामुळे उत्पन्न वेळीच प्राप्त होणे अपेक्षित आहे.

महानगरपालिकेत समाविष्ट भुतपूर्व ग्रामिण क्षेत्रात महानगरपालिकेच्या स्थापनेपुर्वीपासुन अस्तित्वात असलेल्या मालमत्तांसाठी त्या त्या क्षेत्रातील महानगरपालिकेच्या स्थापनेच्या पुर्वीच्या प्रचलित दराने घरपट्टी, दिवाबत्ती, आरोग्य कर, सामान्य पाणीपट्टी हे कर वसूल केले जाणार आहेत. यामुळे *सद्यस्थितीत महानगरपालिका क्षेत्रात समाविष्ट भुतपूर्व ग्रामपंचायत क्षेत्रात महानगरपालिकेच्या स्थापनेपुर्वी अस्तित्वात असलेल्या मालमत्तांसाठी इतर ग्रामपंचायती पेक्षा देखील कमी कर आकारणी होणार आहे. सर्व करदात्यांनी १००% कर भरणा करणे अपेक्षित आहे.*

महानगरपालिकेसाठी अनेक महत्वाकांक्षी योजना अंमलात आणण्याचा मानस असून त्याची संक्षिप्त माहिती अर्थसंकल्पात अन्यत्र नमुद केली आहे. या योजना अंमलात आणण्यासाठी स्वनिधीची आवश्यकता आहे. महानगरपालिकेचा कर रुपाने जमा होणारा निधी वेळीच उपलब्ध होणे महत्वाचे आहे, सबब दृष्टीक्षेपातील योजना विचारात घेता पुढील पाच वर्षांचा मालमत्ता कर रकमा आगाऊ जमा करतील अशा मालमत्ता धारकांना एकत्रित मालमत्ता कर १५% पर्यंत सुट देण्याच्या निर्णयास व्यापक व आकर्षक पद्धतीने प्रसिद्धी दिली जाणार असुन याद्वारे सन २०१६-१७ मध्ये ₹ ५१ कोटी इतका निधी एकरकमी उपलब्ध होण्याची अपेक्षा आहे. पाणीपट्टीच्या नळ जोडणी धारकांनादेखील याच धर्तीवर ५ वर्षांची पाणीपट्टी आगाऊ भरणेसाठी सवलत देण्याचा प्रस्ताव आहे. याद्वारे ₹ १०० कोटी इतका निधी एकरकमी प्राप्त होऊ शकेल व महानगरपालिकेस त्याप्रमाणात कमी कर्ज उभारणी करावे लागून सदर रक्कम अत्यंत सहजपणे उपलब्ध होईल. करदात्यांना १५% या नियमित सर्वसाधारण व्याज दराच्या फायद्यासह नागरी सुविधांसाठी आपल्या जिव्हाळ्याच्या संस्थेत आपल्या सोयीसाठी खारीचा वाटा उचलल्याचे मानसिक समाधान व सामाजिक सन्मान मिळेल.

सद्यस्थितीत महसुली खर्च भागवणे व विकास विषयक भांडवली कामांसाठी निधी अपुरा पडत असतानादेखील विशेष पाठपुरावा व नियोजन करून विविध योजनांद्वारे अधिक - अधिक अनुदान प्राप्त करून घेऊन तसेच बांधा वापरा व हस्तांतरित करा तत्वावर बाह्य माद्यमातून टप्प्या - टप्प्याने विकास कामे करण्याचा प्रयत्न महानगरपालिका करीत आहे. तद्वतच डिफर पेमेंट पद्धतीचा अवलंब करून महत्वाकांक्षी प्रकल्प अंमलात आणण्याचा प्रस्ताव आहे.

विकास आराखडा अभ्यासुन तद्नुसार कामाचे नियोजन करून नियोजनबद्ध विकास करणेसाठी कृती आराखडा तयार करणेची कार्यवाही पुर्ण झाली असुन करोडो रुपयाचा उपलब्ध झालेला व होणारा विकास निधी बँकेत निरुपयोगी न ठेवता, उपलब्ध निधीचा सुयोग्य विनियोग करून औद्योगिक वसाहत विकास, सुसज्य वैद्याकिय आरोग्य व्यवस्था, अत्याधुनिक अग्निशमन व्यवस्था यासह सुनियोजित, सुसंस्कृत, हरित वसईचा सर्वांगीण विकास करण्याचा संकल्प आहे. त्यासाठी आपणा सर्वांचे सहकार्य व जिवदानी मातेचे आशिर्वाद लाभावेत हि प्रार्थना.

❖ ठळक उत्पन्न व जमा बाबी ❖

- १) **मालमत्ता कर व मालमत्ता कर विभागाचे इतर उत्पन्न :-** अ) एकत्रित मालमत्ता कर :- सन २०१५-१६ मध्ये मालमत्ता कराद्वारे ₹ ८५ कोटी ७५ लक्ष ९३ हजार उत्पन्न प्राप्त होणार आहे. नविन मालमत्तांवरील कर आकारणीसह नियमित मागणी यापासून सन २०१६-१७ मध्ये ₹ ९६ कोटी ०५ लक्ष ९३ हजार इतके एकत्रित मालमत्ता कराचे उत्पन्न अपेक्षित आहे.
- ब) मालमत्ता कर शास्ती : अनधिकृत मालमत्तांवर दुप्पट दराने शास्ती आकारण्याच्या शासकीय अधिसूचनेनुसार कार्यवाही केली जात असून सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये प्रतिवर्षी ₹ २६ कोटी ८० लक्ष ३७ हजार इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.
- मालमत्ता कर आकारणी विभागासंबंधीचे वरील बाबींसह इतर सर्व बाबींपासून सन २०१५-१६ मध्ये ₹ १२१ कोटी ५७ लक्ष ८९ हजार तसेच सन २०१६-१७ मध्ये ₹ १७६ कोटी ४९ लक्ष ४५ हजार इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.
- २) **स्थानिक संस्था कर :-** अ) स्थानिक संस्था कर नियमानुसार लेखे पडताळणी इत्यादी द्वारे भविष्यात पुढील सात वर्षांपर्यंत कर रक्कम सव्याज वसुल पात्र असल्याने तदनुसारची थकबाकी
- ब) शासकिय धोरणानुसार ₹ ५० कोटी पेक्षा अधिक उलाढाल असलेल्या करदात्यांकडील स्थानिक संस्था कराचे उत्पन्न याद्वारे स्थानिक संस्था कर विभागाच्या अहवालाप्रमाणे सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ १६२ कोटी व सन २०१६-१७ मध्ये ₹ ७२ कोटी इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.
- क) शासकिय धोरणानुसार स्थानिक संस्था कर विभागाच्या अहवालाप्रमाणे स्थानिक संस्था कर माफी प्राप्त झाल्याने करावयाच्या उत्पन्नातील तुटीच्या भरपाईपोटी शासनाकडून सन २०१५-१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ १२० कोटी ७० लक्ष व ₹ १६४ कोटी ६४ लक्ष अनुदान अपेक्षित आहे.
- ड) उपरोक्त 'ब' नुसार उत्पन्नामध्ये होणाऱ्या वाढीच्या प्रमाणात उपरोक्त 'क' नुसार प्राप्त होणारे उत्पन्न कमी होणार आहे.
- वरीलप्रमाणे सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ २८२ कोटी ७० लक्ष व ₹ २३६ कोटी ६४ लक्ष उत्पन्न अपेक्षित आहे.
- ३) **पारगमन /ट्रांझीट फी :-** शासनाच्या मान्यतेने महानगरपालिका क्षेत्रात पारगमन / ट्रांझीट फी वसुलीचा प्रस्ताव असून महानगरपालिका क्षेत्रातून होणारी माल वाहतूक विचारात घेता ₹ १०० कोटी इतके अतिरीक्त उत्पन्न प्राप्त होणार असून प्रत्यक्ष अंमलबजावणी सुरु झालेनंतर अतिरीक्त अर्थसंकल्पाद्वारे सदर रक्कम विकास कामासाठी उपलब्ध होऊ शकेल.
- ४) **जाहिरात कर, हॉर्डिंग व जागा भाडे :-** विनापरवानगी सार्वजनिक ठिकाणी हॉर्डिंग लावण्यावर नियंत्रण ठेऊन शहराचे विद्वृपीकरण रोखण्याची कार्यवाही मोठ्या प्रमाणात सुरु आहे. जकात अभिकर्ता, बाजार फी वसुली ठेका यामधील यशस्वीतता व आस्थापना खर्चातील बचत विचारात घेऊन परिणामकारक रित्या जाहिरात कर वसुली कामी अभिकर्ता नेमण्याचा प्रस्ताव अंतीम

टप्यात आहे. महानगरपालिका क्षेत्रात सर्व विभागात समान दराने जाहिरात कर आकारणी केली जाईल. जेष्ठ नागरिक निवारा शेड, महानगरपालिकेची उद्याने, सुशोभिकरण केलेले तलाव मजूर अड्डा इत्यादी ठिकाणी तसेच विविध विद्युत खांबावर जाहिरात करणेस परवानगी देणे, शहराच्या सौंदर्यीकरणास बाधा येणार नाही अशी मोक्याची ठिकाणे निश्चित करून सदर ठिकाणी, ठिकाणानुसार वेगवेगळ्या दराने जागा भाडे निश्चित करून लिलाव पध्दतीने जाहिरातीस परवानगी देण्याचा प्रस्ताव आहे. याद्वारे कायम स्वरुपी उत्पन्न स्रोत निर्माण होणार आहे. जाहिरात धोरण ठरवण्यासाठी विशेष सल्लागाराची नियुक्ती केली आहे. सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ७० लक्ष व ₹ ५ कोटी ५० लक्ष इतके उत्पन्न गृहीत धरले आहे. उद्याने, रस्त्यावरील पोल इत्यादी जाहिरात करण्यायोग्य विविध ठिकाणे विचारात घेता सदर उत्पन्न ₹ ७ ते ८ कोटी पर्यंत वाढण्याची शक्यता आहे.

५) अग्निशमन सेवा :- अ) सन २०१५-१६ मध्ये थकबाकीसह ₹ १ कोटी ९६ लक्ष ३६ हजार उत्पन्न प्राप्त होणार असून सन २०१६-१७ या वर्षात ₹ २ कोटी २८ लक्ष २३ हजार इतके उत्पन्न प्राप्त होणार आहे.

ब) अग्निशमन सेवेचे सक्षमीकरणासाठी शासन निर्देशानुसार मा. महासभेने फेब्रुवारी २०११ मध्ये दिलेल्या मान्यतेप्रमाणे, वाढत्या लोकसंख्येचा आर्थिक भार सद्यस्थितीतील करदात्यांवर पडू नये म्हणून नविन निर्माण होणाऱ्या बांधकामाकरिता विकासकांकडून वसूल केल्या जात असलेल्या फायर प्रोटेक्शन फी व विशेष फायर प्रोटेक्शनफी द्वारे फायर कॅपीटेशन फी स्वरुपात सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये प्रतिवर्षी ₹ १३ कोटी इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

क) अग्निशमन उपकर आकारणी केली जात असल्यामुळे दि. ०१ एप्रिल २०१२ पासून महानगरपालिका क्षेत्रात प्रत्यक्ष अग्निशमन सेवा निशुल्क आहे. महानगरपालिका क्षेत्राबाहेरील प्रत्तेक कॉलसाठी शुल्क आकारणी केले जात असून या सेवेपासून सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये प्रतिवर्षी ₹ ३ लक्ष इतके इतर उत्पन्न अपेक्षित आहे.

वरीलप्रमाणे अग्निशमन सेवेपासून सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ १४ कोटी ९९ लक्ष ३६ हजार व ₹ १५ कोटी ३१ लक्ष २३ हजार इतके एकूण उत्पन्न अपेक्षित आहे.

६) आपत्कालीन व्यवस्था :- आपत्कालीन व्यवस्थापन केंद्र निर्माण केले जाणार असून त्यासाठी सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये प्रतिवर्षी ₹ ५० लक्ष अनुदान अपेक्षित आहे.

७) इतर उत्पन्न : अ) सिनेमा कर (प्रयोग व खेळावरील कर) :- सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ५ लक्ष १२ हजार व ₹ ५ लक्ष ९३ हजार इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

ब) भाड्याच्या गाड्या व हातगाड्या परवाना फी :- नव्याने हातगाड्या व भाड्यांच्या गाड्यासाठी परवानगी न देता पुर्वीच्या हातगाड्यांनी कायम स्वरुपी जागा व्यापलेल्या नाहीत याची खात्री करून गर्दीच्या ठिकाणी असणाऱ्या गाड्यांची संख्या नियंत्रीत केली जाणार आहे. महानगरपालिकेने परवाना दिलेल्या हातगाड्या व गाड्यापासून सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे

₹ ८ लक्ष ९० हजार व ₹ १४ लक्ष २८ हजार इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे. शहराचे सौंदर्यीकरण व सुरक्षेच्या दृष्टीने हाती घेतल्या जाणाऱ्या रस्ता रुंदीकरण, अतिक्रमण हटविणे इ. कार्यवाहीमुळे बाधित होणाऱ्या व्यवसायीकांसाठी मानवतेच्या दृष्टीकोनातून केल्या जाणाऱ्या पर्यायी व्यवस्थेअंती सदर उत्पन्न वाढणे अपेक्षित आहे.

क) इमारत भाडे / गाळा भुईभाडे :- महानगरपालिकेच्या मालकीच्या मालमत्ता अल्प भाड्याने दिलेल्या आहेत. सदर मालमत्तांवर करावा लागणारा खर्च, भाड्याचा दर, कराराचा कालावधी इत्यादी बाबींचा विचार करता महिलांच्या कल्याणकारी योजनेचा भाग म्हणून सदर इमारती व गाळे महिला बचत गटांना व विधवा परितक्त्या महिलांना तसेच महिलेच्या उत्पन्नावर अवलंबून असलेल्या कुटुंबातील कुटुंब प्रमुख अथवा अन्य सदस्य, १००% अथवा ८०% अपंग असल्यास अशा कुटुंबातील महिलांना सद्याच्या प्रचलित असलेल्या अल्प वाजवी दराने भाड्याने दिल्या जाणार असून थकीत गाळाभुई भाडे सन २०१५-१६ मध्ये वसूल होणे अपेक्षित आहे. इमारत व गाळा भुई भाड्यापासून सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ३३ लक्ष ३९ हजार व ₹ ३७ लक्ष ८९ हजार इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

इ) पे अॅण्ड पार्क वाहनतळ व्यवस्था व नो पार्किंग मधील वाहने उचलणे :- महानगरपालिका क्षेत्रात मोक्याच्या जागा निश्चित करून वाहनतळ व्यवस्था करणे, पोलिस खात्याने केलेल्या विनंतीनुसार त्यांचे सहकार्याने नो पार्किंगमधील वाहनावरील कारवाईसंदर्भाने प्रभावी अंमलबजावणीसाठी या कामकाजाचा प्रभागनिहाय ठेका देणेत येणार असून याद्वारे सन २०१५-१६ मध्ये ₹ १३ लक्ष ०६ हजार व सन २०१६-१७ मध्ये ₹ १७ लक्ष ०५ हजार उत्पन्न अपेक्षित आहे. पार्किंग लॉट विकसित झालेनंतर सदर उत्पन्नात वाढ होणार आहे.

फ) हॉटेल रेस्टॉरंट, परमीट रुम, बार तसेच रुग्णालयांची परवाना फी व परवाना नुतनीकरण फी या द्वारे तसेच विभागीय कार्यालय टेरेस भाडे, पटांगण भाडे, मंडप फी, नगरपरिषद औद्योगिक वसाहत लिज हस्तांतरण फी, गाळा भुईभाडे नोटीस फी, व्यायाम शाळा फी, दाखला फी, वाहन भाडे, अनुज्ञेय शिक्षण कर व रोजगार हमी कर रिबेट, जुन्या भांडाराच्या विक्रीचे उत्पन्न, निविदा फॉर्म व इतर नगरपालिका प्रकाशने विक्री, गुंतवणूकीवरील व्याज, मंडप परवानगी फी, इतर दाखले फी, व्यवसायासाठी नाहरकत दाखला व दाखला नुतनीकरण फी, जन्म मृत्यु दाखला, विवाह नोंदणी फी, जेंडर बजेट अंतर्गत व्यवसाय प्रशिक्षण फी या बाबी व उपरोक्त अ ते इ मध्ये नमुद बाबींपासून सन २०१५-१६ मध्ये ₹ ४३ कोटी ७२ हजार व सन २०१६-१७ मध्ये ₹ ४५ कोटी १५ लक्ष ५४ हजार इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

८) स्वच्छता सेवा उत्पन्न :- अ) सर्वसाधारण स्वच्छता कर व विशेष स्वच्छता कर : मोठ्या नागरी क्षेत्रात समाविष्ट झालेल्या नविन शहरी क्षेत्रात जुलै २००९ पूर्वी पासून अस्तित्वात असलेल्या मालमत्तांसाठी प्रचलित दरानेच सर्वसाधारण स्वच्छता कर वसूल केला जाणार आहे.

ब) विशेष स्वच्छता कर : महानगरपालिकेत समाविष्ट जुन्या शहरी क्षेत्रासह संपूर्ण क्षेत्रात नव्याने निर्माण होणाऱ्या मालमत्तांसाठी समान दराने कर आकारणी केली जात आहे. सर्वसाधारण व विशेष स्वच्छता कराद्वारे सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ १२ कोटी ७७ लक्ष ९४ हजार व ₹ १५ कोटी इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

क) बाजार फी :- झोन निहाय रस्त्यावरील विक्रीते व फेरीवाले यांच्या व्यवसायाचे क्षेत्र, ना फेरीवाला क्षेत्र निश्चित करून नियंत्रीत क्षेत्रात लिलाव पध्दतीने बाजार फी वसूल करण्याचा प्रस्ताव आहे. या पासून सन २०१५-१६ ₹ ३ कोटी ७२ लक्ष ९२ हजार व सन २०१६-१७ मध्ये प्रतिवर्षी ₹ ४ कोटी १३ लक्ष ३४ हजार इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

ड) तंबाखू जन्य पदार्थ विक्रीवर बंदी :- बिट मार्शल नेमून शाळागृहांजवळ तंबाखू जन्य पदार्थ विक्रीवर बंदी घालून सदर ठिकाणी असे व्यवसायीक आढळल्यास प्रशासकिय शुल्क आकारणी, साठा जप्त करणे इत्यादी कार्यवाही केली जात असून सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ७० लक्ष व ₹ ६ लक्ष इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

इ) मैला सफाई :- खाजगी शौचकूपांच्या मैला सफाईसाठी वर्षातून एकदा मोफत सेवा तद्नंतर पुर्वनिश्चित दराने सेवा दिली जात असून यापासून सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ५ लक्ष ११ हजार व ₹ ६ लक्ष १९ हजार इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

इ) अस्वच्छता व उपद्रव, प्लॅस्टीक पिशव्या वापर यासाठी प्रशासकीय शुल्क, वसुली :- याद्वारे सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये प्रतिवर्षी ₹ २ लक्ष इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

ई) सुलभ शौचालय भाडे :- पैसे घ्या आणि वापरा तत्वावर सुरु असलेल्या शौचालयांचा ठेका देण्यात आला असून त्याद्वारे सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ३ लक्ष ८७ हजार व ₹ ३ लक्ष ९३ हजार उत्पन्न अपेक्षित आहे.

फ) स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान योजनेअंतर्गत स्वच्छता विषयक विशेष बाबींसाठी शासनाकडून सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ २४ कोटी व ₹ १३ कोटी ४३ लक्ष ५४ हजार अनुदान अपेक्षित आहे. घनकचरा व्यवस्थापनासाठी सॅटेलाईट सिटी / अमृत योजनेअंतर्गत सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये प्रतिवर्षी ₹ ७ कोटी १३ लक्ष ८५ हजार इतके अनुदान अपेक्षित आहे.

अनुदानासह स्वच्छता सेवेपासून सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ४८ कोटी ४५ लक्ष ७८ हजार व ₹ ३९ कोटी ८८ लक्ष ९४ हजार इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

९) सर्वसाधारण नगररचना :- अ) सर्वसाधारण :- छाननी शुल्क, विकास शुल्क, प्रिमियम, टिडीआर प्रिमियम, पुनवैधिकरण याबाबींपासून विकास आराखड्यातील सर्वसाधारण विकास विषयक कामांसाठी सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ १३६ कोटी ३४ लक्ष ३० हजार व ₹ ८९ कोटी ८८ लक्ष इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

ब) व्याज, संकिर्ण जमा, अनधिकृत बांधकाम नियंत्रण शुल्क या बाबींपासून सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ०४ कोटी ०७ लक्ष ८३ हजार व ₹ ४ कोटी ४५ लक्ष इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

क) महानगरपालिकेच्या परिघ क्षेत्रातील २१ गावांसाठीदेखील वसई विरार शहर महानगरपालिकेस नियोजन व विकास प्राधिकरणाचे अधिकार प्राप्त झाल्यामुळे सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ १६ कोटी ११ लक्ष ५२ हजार व ₹ ३ कोटी १८ लक्ष ८० हजार इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

वरील प्रमाणे सर्वसाधारण प्रयोजनास्तव नगररचना विभागामार्फत सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ १५६ कोटी ५३ लक्ष ६५ हजार व ₹ ९७ कोटी ५१ लक्ष ८० हजार इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

फायर कॅपिटेशन फी, नविन पाणी पुरवठा स्रोत विकास शुल्क, याबाबींसाठीचे उत्पन्न अर्थसंकल्पात अन्यत्र नमुद केल्याप्रमाणे आहे. सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये नगररचना विभागामार्फत सर्व लेखा लेखाशिर्षाखाली एकत्रितपणे अनुक्रमे ₹ १९९ कोटी ५३ लक्ष ६५ हजार व ₹ १५३ कोटी ५१ लक्ष ८० हजार इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

१०) **सर्वसाधारण विकास कामांसाठीच्या जमा रकमा :-** अ) प्राथमिक सोयी सुविधा अनुदान, रस्ता अनुदान, स्थानिक विकास कार्यक्रमांतर्गत अर्थसहाय्य, रेल्वे उड्डाणपुलासाठी अनुदान, अल्पसंख्यांक बहुल क्षेत्र विकास अनुदान, दलित वस्ती, वित्त आयोग, मत्स्य विकास महामंडळाकडून अनुदान, कत्तलखाना निर्मिती अनुदान, सुजल निर्मल अभियान योजना, आदिवासी उपाययोजना, सॅटेलाईट सिटी सेल / अमृत योजने अंतर्गत भुयारी गटर योजना, यासह इतर बाबींपासून सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ३७ कोटी ५१ लक्ष १० हजार व ₹ ४२ कोटी ६४ लक्ष १० हजार इतके अनुदान अपेक्षित आहे.

ब) जे.सी.बी. व इतर वाहन भाडे, कत्तलखाना उत्पन्न, बांधकाम अकृषीक आकार, पाणी पुरवठा नळ जोडणी व्यतिरीक्त इतर कामांसाठी रस्ता खोदाई शुल्क, बांधकाम विभाग नाहरकत दाखला या बाबींपासून सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ७ कोटी ०८ लक्ष ४७ हजार व ₹ ७ कोटी ४८ लक्ष २८ हजार इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

बांधकाम विषयक बाबींसाठी सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ४४ कोटी ५९ लक्ष ५७ हजार व ₹ ५० कोटी १२ लक्ष ३८ हजार इतके एकूण उत्पन्न अपेक्षित आहे.

११) **सांस्कृतिक भवन :-** सांस्कृतिक भवन, वाचलालय, समाजमंदिर येथील हॉल भाडे तसेच सांस्कृतिक भवनामध्ये जनित्र वापरासाठीचे भाडे यापासून सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ८ लक्ष व ₹ ११ लक्ष ६३ हजार इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

१२) **रुग्णालय व्यवस्था :** अधिक - अधिक रुग्णसेवा मोफत अथवा माफक दरात पुरवण्याचा मानस असून महानगरपालिकेची पुर्वीची रुग्णालये /आरोग्य केंद्रे व नव्याने निर्माण केल्या जाणाऱ्या आरोग्य केंद्रामध्ये बाह्य रुग्णविभाग व अंतर रुग्णविभागामधील नोंदणी, औषधे, ऑपरेशन, उपचार व इतर सेवा यापासून मिळणारे उत्पन्न तसेच रुग्णवाहिका व शववाहिनी भाडे इत्यादी बाबींपासून सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ९० लक्ष ९९ हजार व ₹ १ कोटी १९ लक्ष ८३ हजार इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

- १३) वाचनालय व्यवस्था :- वाचनालय फी, वाचनालय प्रवेश फी, अनुदान, हरविलेल्या पुस्तकांची किंमत, रद्दी विक्री, अभ्यासिका प्रवेश फी, इंटरनेट सेवा इत्यादी बाबींपासून सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ १३ लक्ष ८२ हजार व ₹ १६ लक्ष ८६ हजार इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे .
- १४) तलाव व्यवस्था : एकात्मिक तलाव संवर्धन योजनेअंतर्गत सन २०१५-१६ मध्ये ₹ २० कोटी व सन २०१६-१७ मध्ये ₹ २५ कोटी इतके अनुदान प्राप्त होणार असून मत्स्योत्पादन यासाठी तलाव लिलाव व तरणतलाव उत्पन्न इत्यादी बाबींपासून सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ८५ लक्ष ७० हजार व ₹ १ कोटी ५ लक्ष इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.
- १५) सर्वसाधारण अनुदाने :- जमिन महसूल व बिनशेती सारा अनुदान, करमणूक कर अनुदान, मुद्रांक शुल्क अनुदान, अल्पबचत प्रोत्साहन अनुदान, प्राथमिक शिक्षण व्यवस्थेतील वेतन भत्या वरील अनुदान इत्यादी सर्वसाधारण प्रयोजनास्तव प्राप्त होणाऱ्या अनुदानांद्वारे सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ १९८ कोटी ७१ लक्ष ३२ हजार व ₹ २४२ कोटी ६५ लक्ष ३१ हजार इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

वाचनालय, कत्तलखाना, कुटूंब कल्याण, जनगणना, आर्थिकगणना, पशुगणना, जवाहरलाल नेहरू नागरी पुनरुत्थापन महाअभियान योजना अनुदानासह बांधकाम विषयक बाबींसाठी प्राप्त अनुदाने, घनकचरा व्यवस्थापन, सुवर्ण जयंती शहरी रोजगार योजना, अग्निशमन मिटीगेशन प्लॅन अनुदान, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अनुदान, स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान योजना, सॅटेलाईट सिटी / अमृत योजना अनुदान या अन्यत्र नमुद अनुदानासह नियमित व विशेष अनुदान स्वरूपात महानगरपालिकेच्या स्थापनेपासून आतापर्यंत ₹ ६२५ कोटी ४८ लक्ष २७ हजार अनुदान प्राप्त झाले असून सन २०१५-१६ मध्ये उर्वरीत कालावधीत ₹ २२७ कोटी २६ लक्ष ४३ हजार व सन २०१६-१७ मध्ये ₹ ३९० कोटी ६६ लक्ष २८ हजार इतके अनुदान अपेक्षित आहे.

- १६) पर्यावरण संरक्षण : अ) वृक्ष कर :- महानगरपालिका क्षेत्रात समाविष्ट भुतपूर्व ग्रामपंचायत क्षेत्रातील २००९ पूर्वीच्या अस्तित्वातील मालमत्ता वगळता अन्य मालमत्तांसाठी १% दराने वृक्ष कर आकारणीचा मा. महासभेचा निर्णय असून याद्वारे सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये प्रतिवर्षी ₹ १ कोटी ९७ लक्ष ५६ हजार इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.
- ब) वृक्षतोड दंड, बँक व्याज, वृक्षारोपन शुल्क इत्यादी बाबींपासून सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ २ लक्ष ५२ हजार व ₹ ४ लक्ष २५ हजार इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

पर्यावरण संरक्षणासाठी सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ २ कोटी ८ हजार व ₹ २ कोटी १ लक्ष ८१ हजार इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

१७) **पाणीपुरवठा :-अ) पाणीपट्टी :-** पाणी पुरवठा व विशेष पाणीपट्टी उपविधी २०११ संदर्भाने महानगरपालिकेच्या निर्णयानुसार उपविधी मंजूरीच्या लगतपुर्वी त्या - त्या क्षेत्रात असलेल्या पुर्वीच्या दरानेच सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये विशेष पाणीपट्टी /सर्वसाधारण पाणीपट्टी लागू असुन सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ५० कोटी व ५५ कोटी इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

ब) पाणी पुरवठा नळ जोडणी फी , फॉर्म फी, हस्तांतरण फी, स्थलांतर फी, रस्ता खोदाई शुल्क इ. द्वारे सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ १८ लक्ष ५९ हजार व ₹ ४५ लक्ष ७५ हजार इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

क) नळ जोडणी आकार / विकास योजने अंतर्गत पाणी पुरवठा स्रोत विकास शुल्क :- पाण्याचा वापर करणाऱ्या भविष्यकालीन लाभार्थ्यांचा योजना खर्चात सहभाग आवश्यक असून नविन योजना खर्चाचा भांडवली भाराचा वाढीव बोजा सद्याच्या लाभार्थ्यांवर पडू नये म्हणून पाणी पुरवठा व विशेष पाणीपट्टी उपविधी २०११ संदर्भाने महानगरपालिकेच्या निर्णयानुसार उपविधीतील प्रस्तावित दराने आकारणी केली जात असून याद्वारे सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये प्रतिवर्षी ₹ ३० कोटी इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

ड) पाणीपुरवठा योजनेसाठी महाराष्ट्र सुवर्णजयंती नगरोत्थान महाअभियान योजनेतर्गत सुर्या विस्तारित १०० द.ल.ली. पाणीपुरवठा योजना वितरण व्यवस्थेसाठी आतापर्यंत ₹ ९८ कोटी ५४ लक्ष ७८ हजार इतके अनुदान प्राप्त झाले असुन सन २०१६-१७ मध्ये ₹ ९० कोटी ३० लक्ष ५२ हजार अनुदान अपेक्षित आहे.

इ) याव्यतिरीक्त १४९५ कोटीच्या पाणीपुरवठा योजनेसाठी यु. आय. डी. एस. एस. टी /यु. आय. डी. एस. एस. एम. टी. अथवा त्याऐवजीच्या अमृत योजनेअंतर्गत सन २०१६-१७ मधील विविध योजनांसाठी सन २०१५-१६ मध्ये ₹ ६७ कोटी ८७ लक्ष ५० हजार इतके अनुदान अपेक्षित आहे.

पाणी पुरवठा सेवेसाठी सन २०१५-१६ मध्ये ₹ १७९ कोटी १६ लक्ष ८७ हजार व सन २०१६-१७ मध्ये ₹ १७५ कोटी ७६ लक्ष २७ हजार इतके उत्पन्न अपेक्षित आहे.

१८) **कर्ज निधी :-** पाणी पुरवठा व इतर योजनांसाठी सन २०१६-१७ मध्ये प्रथम टप्प्यात ₹ ४७५ कोटी कर्ज उपलब्ध करणेची तरतुद आहे.

❖ ठळक खर्च बाबी ❖

१) आस्थापना खर्च :-

महानगरपालिका आस्थापनेवरील काही कर्मचाऱ्यांच्या थकीत सहाय्या वेतन आयोगाच्या देय फरकाची रक्कम अदा करणे . अग्निशमन व स्थानिक संस्था कर विभागासाठी तसेच इतर आवश्यक नविन पदे भरती करणे, अस्थायी तत्वावर असणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना कायम स्वरूपी सेवेत सामावून घेणे, झेरॉक्स मशिन खरेदी, फर्निचर खरेदी अंतर्गत कॉपी प्रिंटर खरेदी, कार्यालयीन कामाचे आय.एस.ओ. प्रमाणपत्र मिळवणे, वाळवी प्रतिबंधक किटकनाशक औषधे फवारणी करणे, संगणकीय पध्दतीने अभिलेख व्यवस्थापन करणे, ध्वनी प्रक्षेपण यंत्रणा, प्रोजेक्टर खरेदी, सफाई कामगारांसाठी निवासस्थान बांधकाम, बिनतारी संदेश यंत्रणा, जप्त मालमत्ता संरक्षणासाठी भांडार गृह याबाबींसाठी सन २०१५-१६-१७ मध्ये खालीलप्रमाणे तदतुदी आहेत.

लेखाशिर्ष	तरतूद	
	सन २०१५-१६	सन २०१६-१७
स्थायी आस्थापना वेतन व भत्ते	₹ ३७ कोटी ३२ लक्ष ९४ हजार	₹ ५३ कोटी १८ लक्ष ४३ हजार
रोजंदारी आस्थापना वेतन व भत्ते	₹ २० लक्ष	₹ २१ लक्ष ६५ हजार
रस्त्यावरील कचरा व इतर साफसफाई व्यतिरीक्त विविध कामकाजाच्या व्यवस्थापनासाठी कर्मचारी पुरवणेचा ठेका	₹ ६६ कोटी २२ लक्ष ७२ हजार	₹ ३५ कोटी ०६ लक्ष ३७ हजार
कर्मचाऱ्यांसाठीचे इतर लाभ	₹ ७ कोटी ७४ लक्ष ३३ हजार	₹ ९ कोटी ३० लक्ष ३२ हजार
इतर प्रशासकीय खर्च	₹ १४ कोटी ५७ लक्ष २१ हजार	₹ ४१ कोटी १४ लक्ष ४९ हजार
महानगरपालिका सदस्यांसाठीचा खर्च	₹ २ कोटी ३४ लक्ष ६९ हजार	₹ ३ कोटी ९० हजार
एकूण	₹ १३१ कोटी २ लक्ष ८९ हजार	₹ १४४ कोटी ४२ लक्ष ६६ हजार

महानगरपालिका आस्थापनेवर सद्यस्थितीत १२४२ कर्मचारी कायम स्वरूपी सेवा, ठोक वेतन सेवा, रोजंदारी सेवा स्वरूपात कार्यरत असून नविन १६१० मंजूर पदे स्वतंत्र पणे भरली

जाणार आहेत. महानगरपालिकेच्या विस्तीर्ण कार्यक्षेत्राचा विचार करता आवश्यक सुविधा पुरवणेसाठी झोन निहाय साफसफाई ठेक्यासह प्रशासकीय, तांत्रिक, नियोजन, विकास, अग्निशमन, पाणीपुरवठा, आरोग्य, वैद्यकीय आरोग्य, दिवाबत्ती, वाचनालय, शिक्षण, कर वसुली, आर्थिक इ. जवळपास सर्व कामकाजासाठी आवश्यकतेनुसार स्वतंत्रपणे अभिकर्ता नेमून सेवा पुरवणेची तरतूद आहे.

- २) **सर्वसाधारण नगररचना :-** जी.आय.एस.मॅपींग/लॅण्ड युज अपडेशन, ऑटो डी.सी.आर, सि.आर.डोड. सर्व्हे, आकस्मिक खर्च इत्यादी बाबींसाठी सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ २ कोटी ६१ लक्ष व ₹ २ कोटी ५० लक्ष ५० हजार इतकी तरतूद आहे.
- ३) **दिवाबत्ती व्यवस्था :-** शहरातील पथदिव व्यवस्थापन, अपारंपारीक ऊर्जास्रोत निर्मिती, उद्दाहन दुरुस्ती, विद्युत देयक, विद्युत मंडळाचे चार्जस, पोल स्थलांतर, नविन पोल उभारणे/भुमिगत केबल व्यवस्था/ टायमर व्यवस्था, रोहित्र खरेदी, दिवाबत्ती विभागासाठी वाहन खरेदी इत्यादी खर्चासाठी सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ २२ कोटी ६३ लक्ष ७७ हजार व ₹ १७ कोटी २४ लक्ष २३ हजार इतकी तरतूद आहे. सद्याचे दिवे आवश्यकतेनुसार दुरुस्ती देखभालीच्या वेळी अथवा टप्याटप्याने बदलून एल ई डी व्यवस्था अंमलात आणण्याचा प्रस्ताव असून यामुळे भविष्यातील महसुली खर्चात २८ ते ३०% खर्च कपात अपेक्षित आहे.
- ४) **कोंडवाडा व श्वान निर्बिजीकरण :-** मोकाट आणि पिसाळलेल्या जनावरांचा बंदोबस्त, मादी श्वान निर्बिजीकरण शेड बांधकामासह मोकाट मादी श्वानांचे निर्बिजकरण, कोंडवाड्यातील जनावरांसाठी पशु खाद्य, पशु वैद्यकीय सेवा, कोंडवाड्यासाठी सर्व्हेक्षण, आरक्षण करून कोंडवाडा बांधकाम इत्यादी कामासाठी सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ १४ लक्ष २९ हजार व ₹ २९ लक्ष १ हजार इतकी तरतूद आहे.
- ५) **अग्निशमन व्यवस्था :** अग्निशमन वाहन, अग्निशमन यंत्रणा असलेली मोटर सायकल, ९० मी. उंच शिडीसह अत्याधुनिक अग्निशमन यंत्रणेसाठी व शहरातील विविध ठिकाणी अग्निशमन उपकेंद्रे निर्मितीसाठी सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ३३ कोटी ८९ लक्ष ७९ हजार व ₹ ३३ कोटी ३५ लक्ष १ हजार इतकी तरतूद आहे.
- ६) **रस्त्यावरील केरकचरा व इतर साफसफाई :-** स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान योजने अंतर्गत स्वच्छता विषयक जनजागृती सह भांडवली कामांपर्यंत सर्व योजना प्रभाविपणे राबविल्या जात असून वसई विरार शहर महानगरपालिकेचा भारतातील ३५ वे स्वच्छ असलेला दर्जा पहिल्या १० मध्ये आणणेसाठी प्रयत्न केला जात असून शुन्य कचरा अभियान राबवणे, डंपिंग ग्राऊंड व्यवस्था, सॅनीटरी लॅंडफील द्वारे कचऱ्याची विल्हेवाट, स्प्रे पंप मशिन खरेदी, मालमत्तांच्या व्हेट पाईपवर जाळी बसवणे, शुन्य कचरा अभियानांतर्गत सार्वजनिक ठिकाणी व रस्त्यावर ५०० मीटर क्षेत्रासाठी एक कामगार २ पाळ्यांमध्ये नियमित उपलब्ध करणे यासह स्वच्छता विभागास आवश्यक सर्व इतर खर्चासाठी तरतूदी उपलब्ध आहेत.

सॅटेलाईट सिटी योजनेंतर्गत प्राप्त अनुदान निधीतून प्रभावी कॉम्पॅक्टर व इतर कचरा वाहतूक वाहने उपलब्ध झाली असून ती याकामी संबंधीत ठेकेदारास उपलब्ध करून दिली असल्याने याबाबतचा खर्च समायोजित होण्यास मदत झाली आहे. प्रभागनिहाय क्षेपण भुमिचे पुरेसे युनिट पुरेसे छोटे युनिट बसविण्याची तरतुद घनकचरा व्यवस्थापनांतर्गत आहे. यामुळे कचरा वाहतूक खर्चात देखिल बचत होणार आहे. श्रमदान अभियानांतर्गत कर्मचारी, सदस्य तसेच नागरीकांना त्यांचे प्रभागनिहाय गट तयार करून स्वच्छता मोहिम स्वेच्छेने राबविणेसाठी जनजागृती केली जाणार आहे.

रस्त्यावरील केरकचरा व इतर साफसफाई करिता सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ १७८ कोटी २४ लक्ष ७ हजार व ₹ १५५ कोटी ८० लक्ष ९१ हजार इतकी तरतूद आहे.

- ७) **रुग्णालय व्यवस्था :-** महानगरपालिकेच्या वसई येथील रुग्णालयाचे आधुनिकीकरण करणेत येत असून, मा. आमदार श्री. हितेंद्रजी ठाकूर यांनी विशेष प्रयत्नाने मिळवून दिलेल्या विशेष निधीतून पुर्ण होऊन कार्यान्वित झालेल्या सोपारा येथील नविन हॉस्पिटलमध्ये अत्याधुनिक उच्च दर्जाच्या वैद्यकिय सेवा व उपचार पुरविले जाणार असून रुग्णालयातील बालकांचे संरक्षण व ओळख यासाठी क्लोज सर्किट कॅमेरा व्यवस्थापन/बायोमेट्रिक आयडेंटिफिकेशन व्यवस्थापन, इत्यादी कामी आवश्यक त्या तरतूदी अर्थसंकल्पात आहेत. आधुनिक मशिनरीसह डायलेसीस सेंटर सुरु झाले असून अती दक्षता विभाग लवकरच सुरु करण्यात येणार आहे. महानगरपालिका क्षेत्रात ९ आरोग्य केंद्रे १८ दवाखाने कार्यरत असून ११ दवाखान्यांचे नागरी आरोग्य केंद्रात रूपांतर होणार आहे. बोळीज, नारिंगी, सर्वोदय वसाहत, सातिवली, जूचंद्र, या पाच ठिकाणी मॅटर्निटी होम प्रस्तावित आहेत. याशिवाय तालुक्याच्या मध्यवर्ती ठिकाणी २०० बेडचे अद्यावत रुग्णालय उघडण्याचा प्रस्ताव आहे. संपूर्ण महानगरपालिका क्षेत्रातील महानगरपालिकेच्या वैद्यकिय आरोग्य सेवेचा दर्जा सुधारण्यासाठी या क्षेत्रावर अधिक भर देण्यात आला असून तदनुसार वाढीव तरतूदी प्रस्तावित आहेत. जिल्हा परिषद आरोग्य विभागाची प्राथमिक आरोग्य केंद्रे ताब्यात घेऊन अद्यावत करून त्या व्दारे आरोग्य सेवा देण्याचा प्रस्ताव आहे. रुग्णालयीन साहित्य, रुग्णालय व परिसर स्वच्छ व सुंदर ठेवणेसाठी विशेष दक्षता घेतली जाणार आहे. रुग्णालयीन औषधे व उपकरणे उच्च दर्जाची सवलतीच्या दरात उपलब्ध करून देणेसाठी आवश्यक ते सर्व प्रयत्न केले जाणार आहेत. महानगरपालिका क्षेत्रातील रुग्णांसाठी श्वानदंश व सर्पदंश इंजेक्शन मोफत देणे, अंमली पदार्थांचे सेवन करणाऱ्या व्यक्तींसाठी समुपदेशन करून उपचार करणे व जनजागृती करणे तसेच महानगरपालिकेच्या रुग्णालयात जेनेरीक मेडीसीन उपलब्ध करणेची तरतूद आहे. महानगरपालिकेचे कर मुदतीत भरणाऱ्यांना हेल्थ कार्ड उपलब्ध करून देऊन महानगरपालिकेच्या रुग्णालयात रक्त तपासणी, इ.सी.जी., एक्सरे, इत्यादी आवश्यक तपासणीसाठी सर्वसामान्यांना ५०% तसेच अंध अपंग व महिला व बालकांना १००% सवलत देणेची तरतूद आहे. प्रसुती विभागातील रुग्णांना पोषण व आरोग्य भत्ता, मोफत रुग्णवाहीका सेवा, महानगरपालिका रुग्णालयात उपलब्ध असलेल्या सर्व वैद्यकिय चाचण्या मोफत करणे इत्यादी सुविधा उपलब्ध असून प्रसुती

विभागातील सर्वच प्रकारच्या रुग्णालयीन सेवा सवलतीच्या दरात उपलब्ध करून देण्याचा मानस आहे. रुग्णालय व्यवस्थापनासाठी सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ २८ कोटी ३६ लक्ष ८ हजार व ₹ ४८ कोटी २६ लक्ष ६० हजार इतकी तरतूद उपलब्ध आहे. २ रुग्ण वाहिका बँकेमार्फत सी. एस. आर. मधून उपलब्ध होणार आहेत.

- ८) **आपत्कालीन व्यवस्था :-** आपत्कालीन परिस्थितीत गरीब गरजूंना अर्थसहाय्य करणे तसेच आपत्कालीन कालावधीत विशेष सेवा पुरविणेसाठी उपाय योजना करणे, आपत्कालीन परिस्थितीत तात्पुरत्या निवाऱ्याची व्यवस्था करणेसाठी ट्रांझीट कॅम्प, अग्निशमन अनुदानांतर्गत आपत्ती निवारण केंद्र उभारणे, आपत्कालीन परिस्थिती नियंत्रणासाठी पोलिस मदतीसह हेलिकॉप्टर भाडे, कृती आराखडा तयार करून तदनुसार आवश्यक ती व्यवस्था करणेसाठी स्वतंत्र कक्ष निर्माण करणे यासाठी व इतर आपत्कालीन व्यवस्थेसाठी आवश्यक तरतूद आहे.

महापौर सहाय्यता निधी : महानगरपालिका निधीतून गरीब गरजूंना आर्थिक मदत करताना विशेष बंधनाशिवाय आर्थिक सहाय्य देता यावे हा या निधीचा प्रमुख उद्देश आहे. तसेच दुर्दैवाने उद्भूत आपत्कालीन स्थितीत अन्य देश बांधवाना सहाय्य करण्यासाठी स्थानिक नागरिकांकडून विशेष प्रयोजनासाठी आवाहन करून स्थानिक ठिकाणी रक्कम जमा करणे व मुदतीत संबंधितांना मदत करणे यासाठी देखिल या निधीचा उपयोग होणार आहे. सामाजिक बांधीलकी जोपासणाऱ्या या निधीसाठी नागरिकांनी आपल्या बचतीतील काही अंशी हिस्सा जमा केल्यास आपत्कालीन स्थितीत स्थानिक क्षेत्रातील आपल्या बंधू भगिनींना भरीव आर्थिक मदत वेळीच उपलब्ध होईल. महापौर सहाय्यता निधी ट्रस्टची धर्मादाय आयुक्त यांचे कडे नोंदणी करण्यात आली आहे. यामुळे विविध दानशूर व्यक्तींना प्राप्तीकर कायदानुसार अनुज्ञेय सवलत मिळून अधिक-अधिक निधी उपलब्ध होऊ शकेल याशिवाय महापौर सहाय्यता निधीसाठी महानगरपालिका निधीतून संस्था अनुदाने या शिर्षांतर्गत प्रतिवर्षी ₹ २५ लक्ष उपलब्ध करून देण्याची तरतूद आहे.

सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये प्रतिवर्षी ₹ १ कोटी ७१ लक्ष ५० हजार व ₹ १ कोटी ६१ लक्ष २० हजार इतकी तरतूद आहे. सदर तरतूद आवश्यक भासल्यास वाढवणे अनुज्ञेय आहे.

- ९) **सर्व धर्मीयांसाठी दहन व दफनभूमी व्यवस्था :-** अ) दहन व दफन भूमीच्या व्यवस्थेसाठी महसुली खर्चाकरीता सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ २ कोटी ९ लक्ष ७२ हजार व ₹ २ कोटी ९ लक्ष ८१ हजार तरतूद आहे.

ब) **सर्व धर्मीयांसाठी दहन व दफनभूमी विकास :-** महानगरपालिका क्षेत्रातील दहन भूमीमध्ये महानगरपालिका लगतचे क्षेत्रातील व्यक्तींचेदेखील अंत्यसंस्कार केले जात असून अशा सर्व अंत्यसंस्कारासाठीदेखील प्रेत दहनाकरीता लाकडे मोफत उपलब्ध करून देणे व दफन संस्कारासाठी ₹ १ हजार ठोक अनुदान देणेची तरतूद आहे.

महानगरपालिका क्षेत्रातील प्रमुख दहनभूमींचे ठिकाणी विद्युत व गॅस दाहिनी व्यवस्था मोफत उपलब्ध करून देऊन पर्यावरण संरक्षण करणेसाठी प्रयत्न केले जात असून विद्युत दाहिनी

व गॅस दाहिनीचा वापर करणेस प्रवृत्त करणेस प्रत्येक अंत्यसंस्कारासाठी प्रारंभ काळात मयत व्यक्तीचे निकटतम् गरीब गरजू नातेवाईकास ठोक ₹ १ हजार अर्थसहाय्य अंत्यसंस्काराच्या वेळी अथवा अतिशिघ्र घरपोच देणेचा प्रस्ताव आहे.

दहन भूमीचा इतर नागरिकांना होणारा त्रास विचारात घेऊन दहन भूमीचे सुशोभिकरण करणे, सदर ठिकाणी उद्यान कारंजे, वाचनालय इत्यादी सुविधा उपलब्ध करणे, पुरेशा उंच संरक्षक भिंतीची व्यवस्था करणे, सर्व धर्मीयांसाठी भुसंपादनासह दफनभूमी विकसित करणे तसेच उपलब्ध दफन भूमीच्या विकास व सौंदर्यीकरण इत्यादीसाठी बांधकाम विभागांतर्गत सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ७ कोटी ५० लक्ष व ₹ ५ कोटी इतकी तरतूद आहे.

वरीलप्रमाणे दहन दफनभूमीच्या एकूण व्यवस्थेसाठी सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ९ कोटी ६० लक्ष ७२ हजार व ₹ ७ कोटी १० लक्ष ८१ हजार इतकी एकूण तरतूद उपलब्ध आहे.

- १०) **उद्यान व्यवस्था :-** महानगरपालिका क्षेत्रातील विविध उपलब्ध ठिकाणी अबाल वृद्धांसाठी बालोद्यान, सर्वसाधारण उद्यान, विज्ञान उद्यान, वनस्पती उद्यान, जॉर्गस पार्क इत्यादी विकसित करण्याचा संकल्प असून उद्यानामध्ये खेळणी, क्रीडा साहित्य, म्युझिकल सिस्टीम, इलेक्ट्रीक फिटींग, बैठक व्यवस्थेसाठी बाकडे, उद्यानामध्ये कारंजे व्यवस्था इत्यादी विविध उद्यान विषयक बाबींसाठी सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ८ कोटी ८९ लक्ष ९७ हजार व ₹ २ कोटी ६२ लक्ष ५ हजार इतकी तरतूद उपलब्ध आहे. उद्यानावरील महसूली खर्च व सदर क्षेत्र जाहिरातीसाठी उपलब्ध करून देता येण्याची शक्यता विचारात घेऊन सर्व उद्याने दुरुस्ती देखभालीच्या जबाबदारीसह जाहिरातीसाठी ठेकापध्दतीने देणेस शिफारस आहे. ज्यायोगे खर्चात बचत होऊन उत्पन्न स्रोत निर्माण होईल.
- ११) **सांस्कृतिक भवन व्यवस्था:-** सांस्कृतिक भवन व समाजमंदिर व्यवस्थेसाठी सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ १७ लक्ष ४३ हजार व ₹ ६९ लक्ष ४० हजार इतकी तरतूद आहे.
- १२) **मार्केट व्यवस्था :-** मा. आमदार श्री. हितेंद्रजी ठाकूर यांच्या विशेष पाठपुराव्याने मत्स्य विकास महामंडळाकडून प्राप्त अनुदानातून आगाशी व बोळींज येथे मच्छी मार्केट तयार झाले असून सोपारा येथील मच्छी मार्केट पुर्ण होत आहे. विरार येथील भाजी मार्केट व मच्छी मार्केट महानगरपालिकेने बांधलेल्या इमारतीत स्थलांतरीत करण्यात येणार आहे. शहरात विविध ठिकाणी शितगृहाच्या व्यवस्थेसह ओले मासळी मार्केट, मटन मार्केट, सुकी मासळी मार्केट, भाजी मार्केट, फुल मार्केट, इत्यादी मार्केट व बहुउद्देशिय मंडईच्या विकासासाठी सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ४ कोटी ५१ लक्ष ६९ हजार व ₹ ३ कोटी ९ लक्ष इतकी तरतूद आहे.

- १३) **तलाव व्यवस्था :-** विरार येथील डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तलाव, अॅड. सि. पी. सोलंकी परिक्रमा व नौकाविहार केंद्र तसेच नालासोपारा येथील चक्रेश्वर तलाव, आचोळा तलाव, नानभाट तलाव, जूचंद्र तलाव, बर्फेश्वर तलाव विकसित करण्यात आलेले असून एकात्मिक तलाव संवर्धन योजनेतर्गत प्राप्त अनुदानातून निर्मळ येथील विमल तलाव येथे जॉर्गींग ट्रॅक, ग्रीन वॉल, ग्रीन हाऊस, धोबी घाट, विसर्जन घाट, सोलार पावर सिस्टीम लेझर शो, विरंगुळा केंद्र, माहि महोत्सवाच्या धर्तीवर म्युझियम तयार करणेत येत असून यासह चेन ऑफ लेक नुसार पापडी तलाव, तामतलाव इ. शहरातील विविध तलावांचे पुनर्जिवीतीकरण व सुशोभिकरण करणे, निर्मात्य कलश व्यवस्था करणे इत्यादी कामी सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ४१ कोटी ११ लक्ष ६५ हजार व ₹ ५१ कोटी १६ लक्ष ८३ हजार इतकी तरतूद आहे.
- १४) **परिवहन व्यवस्था :-** वस्ती तेथे बस सेवा या संकल्प पुर्तीसाठी महानगरपालिका वचनबद्ध असून त्या दृष्टीने परिवहन सेवा BOOM तत्वावर यशस्वीपणे सुरु झाली आहे. शालेय विद्यार्थी, जेष्ठ नागरीक, अपंग व्यक्ती, महिला व बालके यांचेसाठी विशेष सवलती, विनातीकीट प्रवास सेवा इत्यादी संदर्भाने परिवहन सेवेत आवश्यक तरतुदी असून आवश्यक तरतुदी असून महानगरपालिकेने निर्णय घेतल्यास सवलतीच्या खर्चाची प्रतिपुर्ती इत्यादीकामी महानगरपालिका निधीतून ब अंदाजपत्रकाकडे सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ३ कोटी ८३ लक्ष ३४ हजार व ₹ २७ कोटी ५७ लक्ष ३७ हजार इतकी रक्कम वर्ग करणेची तरतूद आहे.
- १५) **बांधकाम व्यवस्था :-** बांधकामाच्या महसुली खर्च विषयक बाबी, दुरुस्ती विषयक बाबी, नविन कामे इ. साठी आवश्यक अर्थसंकल्पीय तरतूदी आहेत. इमारत दुरुस्ती, रस्ते दुरुस्ती, इतर बांधकामांची दुरुस्ती देखभाल, रस्ते सौदर्यीकरण, कॅटआय रिफ्लेक्टर व्यवस्था, सिग्नल व्यवस्था, कामगार निवास दुरुस्ती, विशेष तांत्रिक कामांसाठी तांत्रिक सल्लागारामार्फत बांधकामाचे नियोजन व अंदाजपत्रक तयार करून नियंत्रण ठेवणे, भुमापन खर्च, संरक्षक भिंत बांधकाम दुरुस्ती, हुतात्मा स्मारके व ऐतिहासिक स्मारक देखभाल, विकास कामांच्या कर्ज परतफेडीची तरतूद, धोबीघाट, रोडरोलर व बांधकाम विषयक वाहन खरेदी, दहन तसेच दफनभूमी व क्रीडांगणे या व्यतिरिक्त इतर नागरी सुविधांसाठी भुसंपादन, कला, संगित व नाट्यक्षेत्रासाठी नवघर माणिकपूर व नालासोपारा येथील नाट्यगृह बंदिस्त करून नुतनीकरण करणेसह इतर ठिकाणी आरक्षित जागेवर खुली व बंदिस्त नाट्यगृह व व्यायामशाळा उपलब्ध करणे, गोकुळ टाऊनशिप येथे सांस्कृतीक भवन, समाज मंदिरे / सभागृह बांधकाम, विद्यार्थी विकास केंद्र, जॉर्गींग ट्रॅक, विरार पु. चंदनसार येथे बहुउद्देशीय इमारत, अधिकारी निवासस्थान दुरुस्ती, सभागृह व पत्रकार भवनासह नगरभवन इमारत बांधकाम, प्रशासकीय इमारती नुतनीकरण, आयुक्त निवास, महापौर निवास, पुढील पाच वर्षांच्या दुरुस्ती देखभालीच्या जबाबदारीसह विविध ठिकाणी सिमेंटचे रस्ते, डांबरी रस्ते व नविन रस्त्यांसाठी खडीकरण तसेच पदपथ व्यवस्था, गटार बांधकाम, भुमिगत गटार व्यवस्था, नाला व मोरी बांधकामे, गटारावर चेंबर्स व्यवस्था सार्वजनिक शौचालय व मुतारी बांधकामे,

नालासोपारा येथील बौध्द स्तुपासह इतर ऐतिहासिक मालमत्ता मुल्यवर्धी योजना, भुसंपादीत आरक्षित जागांचा विकास, प्रवाशांसाठी रात्र निवारा गृह उपलब्ध करणे, बहुमजली पार्किंग योजना, गोगटे सॉल्ट च्या जागेवर आरोग्य, क्रीडा, मनोरंजन, शैक्षणिक, रिसर्च, उद्योग केंद्र उभारण्यासाठी जागा हस्तांतरण करून विकसित करणे इत्यादी इतर विकास कामे, शहरविकास प्रकल्प आराखडा तयार करणे, महत्वाच्या ठिकाणी दिशादर्शक फलक व स्वागत कमानी, मध्यवर्ती शहर घड्याळ, अल्पसंख्याक बहुल क्षेत्र विकासकामे, महापौर निधी अंतर्गत त्यांचे शिफारशी नुसार व प्रभाग समिती स्तरावर प्रभाग समिती निधीतील आवश्यक कामे, वैशिष्टपूर्ण कामे व मुलभूत सुविधा विषयक कामांसाठी प्राप्त विशेष निधीतील कामे, गोव्याच्या धर्तीवर महानगरपालिका क्षेत्रातील समुद्र किनारी हायटाईडपासून १ कि.मी. अंतरावर मेरीटाईम बोर्डाच्या मार्गदर्शन व सहकार्यानुसार चौपाटी विकासकरून चौपाटीच्या ठिकाणी धार्मिक विधींसाठी सुविधा पुरविणे, मारंबळपाडा - वसई - भाईंदर अशी जीवसंरक्षक व्यवस्थेसह फेरीबोट सेवा, विरार - सफाळा व वसई ते भाईंदर रो - रो फेरीसेवा उपलब्ध करणे, मुंबई महानगरपालिकेच्या धर्तीवर खाजगी लोक सहभागातून पोर्टची स्थापना करणे यासह मा. आमदार श्री. हितेंद्रजी ठाकूर यांच्या निधीतील कामांसह त्यांचेच विनंतीनुसार स्थानिक विकास कार्यक्रमांतर्गत विधान सभेचे उपसभापती मा.ना.श्री. वसंतरावजी डावखरे साो. यांचे निधीतील त्यांचे सुचनेनुसारची कामे, मा. आमदार श्री. क्षितीजजी ठाकूर मा. आमदार विलासजी तरे यांच्या निधीतील कामे बंदर विकास कामांतर्गत मच्छीमार/ कोळी बांधवांसाठी व्यवसाय वृद्धीकरिता शितगृह व्यवस्था, बर्फ कारखाना, मासळी सुकवण्यासाठी चौथरा बांधकाम, जेटीच्या जोडरस्त्याचे कॅंक्रिटीकरण, उतरता धक्का बांधणे, खारफुटीची जागा संरक्षित करणे, धुप प्रतिबंधक बंधारे व समुद्र किनारी संरक्षक भिंती उभारणे, मासेमारी नौकांचे यांत्रिकीकरण करणे इत्यादी विविध विकासकामांसाठी सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ३६५ कोटी २ लक्ष ६८ हजार व ₹ ५५१ कोटी २० लक्ष ४४ हजार इतकी तरतूद आहे.

उड्डाणपूल व्यवस्था :- विरार येथील रेल्वे फाटक क्र. ४० वरील उड्डाणपूल मा. आमदार श्री हितेंद्रजी ठाकूर, माजी खासदार श्री. बळीरामजी जाधव, मा. आमदार श्री. क्षितीजजी ठाकूर, मा. आमदार श्री. विलासजी तरे यांच्या सातत्यपूर्ण पाठपुराव्याने अनेक अडचणींवर मात करून व महानगरपालिकेच्या अधिकतम् अनुदानातून पुर्ण झाला आहे. महानगरपालिका क्षेत्रासाठी विविध ठिकाणी रस्ते उड्डाणपूल व्यवस्थेकरिता मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाकडे पाठपुरावा सुरु आहे. विरार रेल्वे फाटक क्र. ४० पासून महानगरपालिका कार्यालयापर्यंत उड्डाणपुलाचा जोड रस्ता व पुल, यासाठी ₹ ८ कोटी व इतर उड्डाणपूलांसाठी ₹ ४ कोटी इतकी तरतूद सन २०१६-१७ मध्ये आहे.

मुंबई महानगर विकास प्राधिकरणामार्फत मोनोरेलसह रिंगरोड, उड्डाणपूल व विकास आराखड्यातील रस्ते :- शहरांतर्गत रहदारीतील अडथळे दूर करून ध्वनी प्रदुषण व वायु प्रदुषण टाळणे, डिझेल, पेट्रोल, गॅस इत्यादी उर्जेची बचत करणे. उच्च प्रतिये रस्ते दळणवळणासाठी उपलब्ध करणे करीता ₹ २२४२ कोटी गुंतवणूक असलेला ३७ कि. मी. लांबीचा रिंगरोड

प्रकल्प साकारणे, ₹ ६०० कोटी खर्चाचे नारिंगी, विरार - सोपारा, सोपारा - वसई, वसई - नायगाव, येथील उड्डाणपूल, उन्नत पूल, इन्टर चेंज विकसीत करणे, विराट नगर, नारिंगी, अलकापुरी नालासोपारा, राजावली नवघर, वसई इत्यादी मंजूर विकास आराखड्यातील विविध अत्यावश्यक ठिकाणी रेल्वे व रस्ते उड्डाणपूल व सर्विस रोड बांधकाम तसेच शहरांतर्गत इतर पूर्व पश्चिम जोडणारे पादचारी पूल, ₹ ५७९ कोटी १३ लक्ष ५१ हजार खर्चाचे स्ट्रॉम वॉटर ड्रेनेज, ₹ २५ कोटी विरार पश्चिम म्हाडा मैदान ते नालासोपारा (प.) हा विकास आराखड्यातील ३० मी. रुंदीचा रस्ता ही कामे मा. आमदार श्री. हितेंद्रजी ठाकूर यांची संकल्पना असून सदर प्रकल्प मुंबई महानगर प्रदेश प्राधिकरणामार्फत करून घेणेसाठी पाठपुरावा सुरु आहे.

मत्स्यालय व भुगर्भ उद्यान बी.ओ.टी तत्वावर विकसीत करण्याचे प्रस्तावित आहे.

शहर उद्यान व दुभाजके सुशोभिकरण - ही कामे बँकामार्फत सी. एस. आर. मधून उपलब्ध करणेसाठी प्रस्ताव प्राप्त करून घेतले आहेत.

एसी. व वाय फाय सुविधा असलेली शौचालये - स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान योजने अंतर्गत सार्वजनिक ठिकाणी पब्लीक प्रायव्हेट पार्टनरशिप (पी. पी. पी) पद्धतीने पैसे द्या व वापरा तत्वावर एसी व वायफाय अशी सुविधा असलेली शौचालये बाजार, रेल्वे स्टेशन, पर्यटक स्थळे, बस स्टॉप, कार्यालय संकुल अशा महत्वाच्या ठिकाणी एन. जी. ओ. मार्फत बांधण्यात येणार आहेत.

१६) **शिक्षण व्यवस्था :-** अ) जिल्हा परिषदेच्या प्राथमिक शाळा ताब्यात घेणे, पुर्व प्राथमिक व प्राथमिक शिक्षण व्यवस्थापनासह माध्यमिक शिक्षणांतर्गत मराठी, हिंदी, गुजराथी व उर्दू माध्यमाच्या शाळांना सर्व शालेय विद्यार्थ्यांसाठी उपयुक्त थंड पिण्याच्या पाण्याची यंत्रे, क्रीडासाहित्य, प्रयोग शाळेतील साहित्य, विद्युत जनित्र/इनव्हर्टर व्यवस्था इ. साधन सामुग्री पुरविणे या बाबींसाठी आवश्यक तरतूद, शाळागृह इमारतीची दुरुस्ती, जिल्हा परिषदेच्या शाळा प्रत्यक्ष महानगरपालिकेच्या ताब्यात येई पर्यंत प्राथमिक शिक्षण निधीची तरतूद तसेच देय प्राथमिक शिक्षण अंशदानाच्या तरतूदीमधून यापूर्वी अदा केलेली प्राथमिक शिक्षण निधीची रक्कम वजा जाता उर्वरित रक्कमेतून प्रत्यक्ष महानगरपालिकेमार्फत शालेय व्यवस्थापन इत्यादी बाबींसाठी सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ८ कोटी ९६ लक्ष ४० हजार व ₹ १० कोटी ३९ लक्ष इतकी तरतूद आहे.

ब) प्राथमिक व माध्यमिक शालेय शिष्यवृत्ती परिक्षा व इतर स्पर्धा परिक्षांमध्ये विशेष प्राविण्य मिळवणाऱ्या सर्वसाधारण प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहनपर पारितोषिके देणेकामी सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये प्रतिवर्षी ₹ ५ लक्ष इतकी स्वतंत्र तरतूद आहे. मागासवर्गीय विद्यार्थी व सर्व प्रवर्गातील विद्यार्थींसाठी स्वतंत्र तरतूदी मागासवर्गीय कल्याणकारी योजना व

महिला बाल कल्याण योजनेअंतर्गत अन्यत्र नमुदप्रमाणे आहेत.

- १७) **वाचनालय व्यवस्था :-** नवघर माणिकपूर येथील अद्यावत वाचनालयाचे काम पुर्ण झाले असुन अन्य प्रभागात देखील वाचनालय इमारत बांधकाम प्रस्तावित आहे. शहरपातळीवर विविध ठिकाणी वाचनालय व अभ्यासिका व्यवस्था उपलब्ध करणे, पुर्वीच्या शहरी विभागातील वाचनालयांचा दर्जा सुधारणे, संस्था अनुदानांतर्गत महानगरपालिका क्षेत्रातील ग्रंथालयांना अनुदान देणे, वाचनालये व अभ्यासिका वर्षभर १२ तास सुरु ठेवणे सदर ठिकाणी सुरक्षीततेच्या दृष्टीने सी.सी. टिड्डी कॅमेरे उपलब्ध करुन देणे, थंड पिण्याच्या शुध्द पाण्याची व्यवस्था करणे, सुरक्षा रक्षक व प्रथमोपचार व्यवस्था उपलब्ध करणे, वाळवी प्रतिबंधक किटकनाशके फवारणी करुन व पुस्तके बांधणी करुन पुस्तकांचे जतन करणे, संपुर्ण संगणकीकरण अंती केंद्रीय ठिकाणी इ-ग्रंथालय व शहर वाचनालय सुरु करणे इत्यादी बाबींसाठी सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ९८ लक्ष ५० हजार व ₹ १ कोटी ५९ लक्ष ९२ हजार इतकी तरतूद आहे.
- १८) **संगणकीय व्यवस्थापन केंद्र व वाय फाय सेवा :-** ई - गव्हर्नन्स अंमलबजावणी करणेत आली असुन महानगरपालिकेची अद्यावत वेबसाईट, ऑनलाईन कर भरणा, राईट टु सर्विस या योजनेअंतर्गत दाखले ऑनलाईन पद्धतीने देणे, ई - निविदा कार्यवाही, जन्म - मृत्यू नोंदणी, टपाल नोंदणी इ. संगणकीय सेवा देणेचे काम सुरु झाले आहे. संगणक प्रणाली/आज्ञावली विकसीत करणेत आली आहे. नवघर माणिकपूर विभागातील इंटरनेट सेवा व तदनुसार लाभार्थींची वाढती मागणी विचारात घेता शहर पातळीवर तुलनात्मक दृष्ट्या अधिक विकसित वाटणाऱ्या विभागामध्ये सदर सेवा नवघर माणिकपूर विभागाच्या धर्तीवर अंमलात आणली जाऊन इ-गव्हर्नन्स अंमलबजावणी शिर्षाअंतर्गत महानगरपालिकेच्या संपुर्ण संगणकीय कार्यालयीन कामकाजासह महानगरपालिका क्षेत्रातील संपुर्ण नागरीकांसाठी 'वाय फाय' सेवा उपलब्ध करुन दिली जाणार आहे. स्वतंत्र संगणकीय व्यवस्थापन केंद्राच्या निर्मातीसाठी सन २०१६-१७ मध्ये ₹ ३ कोटी इतकी तरतूद आहे.
- १९) **सांस्कृतिक व सामाजिक कार्यक्रम :-** स्वातंत्र्य दिन, प्रजासत्ताक दिन, महाराष्ट्र दिन, शिवजयंती, महात्मा गांधी जयंती व सावित्रीबाई फुले इतर थोर राष्ट्रपुरुषांच्या जयंती इत्यादी कार्यक्रमासह वसई विजयोत्सव, गणेशोत्सव, नवरात्रोत्सव, दिपोत्सव, दिपावली पहाट, पावसाळी संध्याकाळ, दिपावली संध्या, तिळगूळ कार्यक्रम, नाताळ गोठा, इद-ए-मिलाद इ. इतिहास व संस्कृती जोपासना करणारे कार्यक्रम, सत्कार उत्सव समांरभ, व्याख्यानमाला व वकृत्व स्पर्धा, ग्रंथ संमेलन, गुणवंत शिक्षक सत्कार, विद्यार्थी गुणगौरव, महापौर चषक स्पर्धा, इत्यादी साठी सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये प्रतिवर्षी ₹ २ कोटी ८ लक्ष इतकी तरतूद आहे. महानगरपालिका क्षेत्राचे आर्थिक सामाजिक व आरोग्य विषयक सर्व्हेक्षणासाठी प्रतिवर्षी ५ लक्ष इतकी तरतूद आहे.
- २०) **युवकांसाठी विशेष कार्यक्रम :** स्पर्धात्मक युगातील यशस्वीततेसाठी युवक व युवतीकरिता विशेष शैक्षणिक कार्यक्रम, स्पर्धा परिक्षा मार्गदर्शन व दहावीच्या विद्यार्थ्यांसाठी वाचनमाला उपलब्ध

करणे, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शालांत परिक्षेतील विशेष प्राविण्य मिळवणाऱ्या पहिल्या १० विद्यार्थ्यांना प्रथम क्रमांकास ₹ १५ हजार, द्वितीय क्रमांकास ₹ १० हजार, तिसऱ्या क्रमांकास ₹ ५ हजार, व क्रमांक ४ ते १० यांना प्रत्येकी ₹ २ हजार प्रमाणे पारितोषीक व शिष्यवृत्ती देणे, तसेच शासनमान्य राष्ट्रीय व अंतरराष्ट्रीय पातळीवरील परिक्षा व स्पर्धा परिक्षामध्ये पात्र ठरणाऱ्या विद्यार्थ्यांना अर्थसहाय्य, शालेय विद्यार्थ्यांना सायकलीचे वाटप, सामुदायिक विवाह सोहळ्या अंतर्गत वर अथवा वराचे पालकांना प्रत्येकी ₹ १० हजार अनुदान याकामी सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये प्रतिवर्षी ₹ २ कोटी इतकी तरतूद आहे. मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी व मुलींसाठी शिष्यवृत्ती व पारितोषीकाची तरतूद राखीव तरतूदीअंतर्गत आहे. प्रभाग स्तरावर विविध ठिकाणे निश्चित करून सदर ठिकाणी महानगरपालिकेमार्फत मुले व मुलींची सेवाभावी डॉक्टरांच्या मदतीने मोफत वैद्यकीय तपासणी करून गरजूंना मोफत चश्मे वाटप करणेकामी सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये प्रतिवर्षी ₹ ५ लक्ष इतकी तरतूद रुग्णालय व्यवस्थापन अंतर्गत आहे.

महिला व युवक यांना रोजगार उपलब्धतेसाठी सुवर्ण जयंती शहरी रोजगार योजनेचा लाभ मिळवून देणे, सुशिक्षित बेरोजगार अभियंत्यांना ₹ १५ लक्ष पर्यंतची कामे मिळवून देणेसाठी प्रयत्न केले जात आहेत.

- २१) **क्रीडा विषयक कार्यक्रम :** (i) प्रभाग समिती निहाय शालेय कलाक्रीडा महोत्सवासाठी सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये प्रतिवर्षी ₹ २ कोटी १२ लक्ष इतकी तरतूद आहे.
- (ii) वसई तालुका कलाक्रीडा महोत्सव समितीस तसेच जिमखाना व्यायामशाळा यांचे संचालन करणाऱ्या संस्थांसह इतर क्रीडा संस्थाना अनुदान देणे कामी सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ १ कोटी २५ लक्ष व ₹ १ कोटी ५० लक्ष इतकी तरतूद आहे.
- (iii) महापौर मॅरेथॉन स्पर्धेस मिळालेला प्रतिसाद, यशस्वीतता व प्रत्यक्ष खर्चाचा विचार करून मागील थकीत देयकासह सन २०१५-१६ मध्ये ₹ २ कोटी व सन २०१६-१७ मध्ये ₹ २ कोटी इतकी तरतूद आहे.
- (iv) खेळ व संघ दत्तक घेणे, महिला खेळाडू, बालके, युवक व वरिष्ठ नागरीक यांच्या क्रीडा विषयक विकासासाठी विशेष निधी उपलब्ध करणे, राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय पातळीवर शासन मान्य स्पर्धांसाठी शालेय विद्यार्थ्यांचे क्रीडासंघ पाठवणेसाठी प्रायोजकत्व स्विकारणे, यासाठी महानगरपालिकेची क्रीडासमिती नियुक्त करून खेळाडू, प्रशिक्षक व संघ सदस्यांना लागणारे क्रीडा साहित्य गणवेश / टी शर्ट, प्रवास खर्च व इतर अनुषांगीक खर्चासाठी अर्थसहाय्य मंजूर करणे, भारतीय ऑलिंपिक संघटना, सर्व खेळांच्या अधिकृत राष्ट्रीय क्रीडा संघटना व सर्व खेळांच्या अधिकृत राज्य संघटनांनी आयोजित केलेल्या राष्ट्रीय अजिंक्य पदाच्या क्रीडा स्पर्धा व राष्ट्रीय अजिंक्य पदाच्या शालेय क्रीडा स्पर्धा यामधील रौप्य, कांस्य व सुवर्ण पदके मिळवणाऱ्या स्पर्धकांना

क्रीडासाधना, क्रीडा संजिवनी योजनेअंतर्गत ₹ १० हजार ते ₹ १ कोटी पर्यंतची बक्षिसे देणे व त्यांचा गौरव करणे, नवघर येथे वातानुकूलित व्यायामशाळा व रायफल शूटींग प्रशिक्षण सुरु करणेसह वर्ल्ड कप, ऑलिम्पिक, एशियाड, राष्ट्रकुल, राष्ट्रीय व इतर तत्सम स्पर्धांमध्ये निवड झालेल्या खेळाडूंना प्रोत्साहन पर रक्कम प्राथमिक खर्चासाठी मदत स्वरूपात अदा करणे तसेच शासनमान्य राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धा, ऑलिम्पिक स्पर्धा यामध्ये सहभाग घेणेसाठी निवड झालेल्या खेळाडू व संघांना अर्थसहाय्य करणे इत्यादी कामी सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये प्रतिवर्षी ₹ १ कोटी इतकी तरतूद आहे.

(v) क्रीडा प्रबोधिनी व क्रीडा व्यवस्थापनासाठी सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ५ लक्ष व ₹ २० लक्ष इतकी तरतूद आहे.

(vi) मा. आमदार श्री हितेंद्रजी ठाकूर यांनी विशेष प्रयत्नाने मिळवून दिलेल्या विशेष निधीतून विरार येथे ऑलिम्पिक साईजचा जलतरण तलाव साकारलेला आहे. वालीव येथील क्रीडांगणाच्या विकासासह संपूर्ण महानगरपालिका क्षेत्रातील खाजगी व सार्वजनिक मालकीची क्रिडांगणे जमिन मालकांसोबत चर्चा करून विकसित करणे. तसेच फुटबॉल, अॅथलेटिक्स, ट्रॅकिंग, हॉकी, टेनिस, बॉक्सिंग, बॅडमिंटन, क्रिकेटसारखा खेळांसाठी विशेष योजने खाली महानगरपालिकेच्या मालकीची बंदिस्त व खुली क्रीडांगणे विकसित करणेकरिता आवश्यक अर्थसंकल्पीय तरतूदी आहेत.

नविन क्रीडांगणासाठी भूसंपादनासह स्टेडियम बांधकाम व इतर क्रीडांगण विषयक कामांसाठी सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ १ कोटी १६ लक्ष व ₹ १० कोटी इतकी तरतूद आहे.

क्रीडा विषयक कार्यक्रमांसाठी सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ९ कोटी ७७ लक्ष ७२ हजार व ₹ १९ कोटी १२ लक्ष ४७ हजार इतकी तरतूद आहे.

२२) **संस्था अनुदाने :-** विश्वस्त नोंदणीकृत रुग्णालय, निराधार व निराश्रीत मुली व महिलांसाठी कार्य करणाऱ्या संस्था व इतर संस्थांचा सामाजिक विकासातील अमुल्य सहभाग विचारात घेता अशा संस्थाना त्यांचे विशेष कार्यासाठी प्रोत्साहन देणेकामी अनुदान देणे तद्वतच विविध वर्गांच्या ग्रंथालयांना नियमित तसेच जेष्ठ नागरीक व विद्यार्थ्यांना विनाशुल्क सेवा उपलब्ध करून देणाऱ्या ग्रंथालयासाठी विशेष दराने अनुदान देणेकामी सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ २ कोटी व ₹ २ कोटी २५ लक्ष इतकी तरतूद आहे.

२३) **पाण्याचा पुनःवापर करणेसाठी उपाययोजना :** मा. आमदार श्री. हितेंद्रजी ठाकूर यांनी दूर दृष्टीने हाती घेऊन पुर्णत्वास नेलेल्या विविध पाणीपुरवठा योजनांमुळे वसई विरार शहर महानगरपालिका क्षेत्रात पाण्याचे दुर्भिक्ष टळलेले आहे. भविष्य कालीन योजनांसाठी देखिल त्यांचे विशेष प्रयत्न सातत्याने सुरु आहेत. तथापी पाण्याच्या पाण्या व्यतिरीक्त अन्य प्रयोजनासाठी

वापरल्या जाणाऱ्या पाण्याचा पुनःवापर करणे काळाची गरज असून त्यादृष्टीने बांधकाम परवानगी देताना विकासकांनी इमारतीमध्ये स्वतंत्र व्यवस्था करण्याचे बंधन घातले जात आहे. त्याच वेळी सद्यस्थितीत जे मालमत्ता धारक पिण्याच्या पाण्याव्यतिरीक्त अन्य प्रयोजनासाठी वापरल्या जाणाऱ्या पाण्याचा पुनः वापर करण्याची योजना महानगरपालिकेच्या नगररचना विभागाच्या संमतीने अंमलात आणतील त्यांना पाणी पट्टीच्या देयकात २% सवलतीसह योजना खर्चाच्या २०% परंतु अधिकतम ₹ १ लक्ष इतका खर्च अदा करणेची तरतुद आहे.

२४) **रेन वॉटर हार्वेस्टिंग योजना :** नव्याने विकसित केल्या जाणाऱ्या मालमत्तांसाठी रेन वॉटर हार्वेस्टिंग योजनेची अंमलबजावणी सक्तीने करण्याचे प्रस्तावित असून अस्तित्वात असणाऱ्या सध्याच्या मालमत्तांबाबत महानगरपालिकेच्या संमतीने रेन वॉटर हार्वेस्टिंग प्रकल्प अंमलात आणणाऱ्या मालमत्ता धारकांना याकामी प्रोत्साहन देणेकामी मालमत्ता करामध्ये सामान्य पाणीपट्टीचा भाग समाविष्ट असल्याने मालमत्ता कराच्या २% सवलतीसह योजना खर्चाच्या २०% परंतु अधिकतम ₹ १ लक्ष इतका खर्च अदा करणेची तरतुद आहे.

२५) **सौर ऊर्जा वापर :-** विद्युत ऊर्जेची बचत करणेकामी महानगरपालिकेकडे प्रथम नोंदणी करून गृहनिर्माण संस्थांच्या प्रांगणांमध्ये सौर ऊर्जेवरील दिवे व सोलर वॉटर हिटर चा वापर करण्याच्या व्यक्ती संस्थाना एकत्रित मालमत्ता कराच्या २% सवलतीसह योजना खर्चाच्या २०% परंतु अधिकतम ₹ १ लक्ष इतका खर्च अदा करणेची तरतुद आहे.

२६) **निसर्ग ऋण प्रकल्प :** भाभा अणू संशोधन केंद्र यांनी तयार केलेला निसर्ग ऋण प्रकल्प महानगरपालिकेच्या संमतीने राबवून स्वतःच्या गृह निर्माण संस्थेतील कचरा स्वतःच्या सोसायटीमध्येच निर्मूलन करणाऱ्या गृह निर्माण संस्थेस विशेष प्रोत्साहन देणेकामी एकत्रित मालमत्ता करामध्ये २% सवलतीसह योजना खर्चाच्या २०% परंतु अधिकतम ₹ १ लक्ष इतका खर्च अदा करणेची तरतुद आहे.

२७) **महानगरपालिकेच्या मालमत्तांचा विमा :** नैसर्गिक व इतर अनेक बाबींमुळे महानगरपालिकेच्या मालमत्तांना उदभवणाऱ्या संभाव्य धोक्यापासून विमा संरक्षण मिळवणेसाठी सक्तीची व आवश्यक उपाय योजना असल्याने जरूर तर शासकीय विमा निधी विभागाशी समन्वय साधून स्पर्धात्मक दर मागवून अल्पदराने विशेष संरक्षण देणारी विमा पत्र घेणेकामी सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये प्रतिवर्षी ₹ ६० लक्ष इतकी तरतुद आहे.

२८) **पर्यावरण संरक्षण कार्यक्रम :-** पर्यावरण अहवाल तयार करणे व तदनुसार अंमलबजावणी करणे यासाठी सन २०१५-१६-१७ मध्ये ₹ ७ लक्ष इतकी तरतुद आहे.

२९) **वनिकरण खर्च :-** महानगरपालिका व वन खात्याच्या संयुक्त विद्यमाने ५०० हेक्टर जागेत वनीकरण प्रकल्प सुरु आहे. सन २०११-१२ पासून आतापर्यंत ६ लक्ष ५० हजार झाडे लावण्यात आली आहेत. अद्यापही अधिक अधिक वृक्षारोपण केले जाणार आहे. हरित पट्टा ही संकल्पना ठराविक क्षेत्राकरिता मर्यादित न ठेवता संपुर्ण वसई हरित वसई म्हणून नावारुपाला आणणेस

महानगरपालिका प्रयत्नशिल असुन येत्या वर्षात २ लक्ष ५० हजार वृक्ष लागवड करणेचा महानगरपालिकेचा संकल्प असुन त्या दृष्टीने मोकळी जागा, वाया जाणारे पाणी याचा वापर करुन मासवण, उसगाव, पेल्हार इत्यादी ठिकाणी स्वतःची नर्सरी तयार करणेत आली आहे. दुभाजक, रिंगरोड, उद्यान, शहरातील मोकळ्या जागा, समुद्र किनारे, याठिकाणी वृक्ष लागवड करणे तसेच शहरातील ४ ठिकाणी फॉरेस्ट तयार करणेसाठी आवश्यक तरतुद अर्थसंकल्पात आहे. सर्व सेवा भावी संस्था व नागरिकांना झाडे लावणे व जगवणेसाठी विशेष सहाय्य व प्रोत्साहन देणेस महानगरपालिका प्रयत्नशील आहे. महानगरपालिका क्षेत्रातील विविध ठिकाणी कार्यरत असणाऱ्या मोठ्याप्रमाणात वृक्षारोपण करणाऱ्या सामाजिक संस्थाना वृक्षारोपण व संवर्धनासाठी ५०% पर्यंत खर्च देणे व सार्वजनिक ठिकाणी वनखात्यामार्फत वृक्षारोपण व संवर्धन करणेकामी वनखात्याकडे प्रकल्पाप्रमाणे मागणी नुसार खर्चाची रक्कम जमा करुन वृक्षारोपण करण्याचा प्रस्ताव आहे. महानगरपालिका क्षेत्रातील इच्छुक व्यक्ती संस्थांना मागणीनुसार बहावा, बकुळ, डार्लिंग, सिताफळ, सफेद अर्जुन, सुरु इत्यादी रोपे मोफत उपलब्ध करुन रोपण व संवर्धनासाठी प्रती रोपास रोपाच्या जातीप्रमाणे वार्षिक ₹ २०० ते ५०० प्रमाणे ३ वर्ष अनुदान देणेची तरतुद आहे. समाजातील व्यक्ती संस्थांना रोपे देताना दोन ते तीन वर्षांची जगवलेली रोपे दिल्यास त्याचे संगोपन सहज शक्य होते सबब पहिल्या टप्प्यात सदर रोपे महापालिकेच्या नर्सरीमध्ये जगवण्याचे काम झाले आहे. पर्यावरण संरक्षणाचे इतर कार्यक्रम, वृक्ष संरक्षण, वृक्ष गणना, नागरी वनीकरण, नागरी वनीकरण योजनेसाठी पाण्याचे टँकरची व्यवस्था करणे, नारिंगी टेकडीचा विकास प्रभावीपणे करुन हॅगींग गार्डन निर्मितीसह वन्य प्राण्यासाठी अभय अरण्य, सपोंद्यान, पक्षी उद्यान, वनस्पती उद्यान तसेच रोपांसाठी पिंजरे खरेदीसह वृक्ष निधी अंतर्गत इतर भांडवली कामे करणे कामी सन २०१५-१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ १८ कोटी ८६ लक्ष ४८ हजार व ₹ १२ कोटी ३३ लक्ष १९ हजार इतकी तरतूद आहे.

३०) **कत्तलखाना :-** महापालिकेचे विस्तृत क्षेत्र विचारात घेता अनुज्ञेय प्राण्यांच्या शास्त्रशुद्ध कत्तलीसाठी शासन निर्देशाप्रमाणे अद्यावत सुसज्य कत्तलखाना निर्मिती बंधनकारक आहे. यासाठी केंद्र व राज्य शासनाकडून प्रकल्प आराखडा तयार करण्यापासून देवनारच्या धर्तीवर प्रत्यक्ष बांधकामासाठी प्रकल्प खर्चाच्या १००% विशेष अनुदान मिळवणेचा प्रयत्न केला जाणार आहे. शासकिय जागा अधिग्रहीत करुन अथवा याकामी उपलब्ध होणाऱ्या अन्य आरक्षणाच्या ठिकाणी अद्यावत कत्तलखाना निर्मितीसाठी सन २०१६-१७ मध्ये ₹ २ कोटी इतकी प्राथमिक तरतूद आहे.

३१) **अंध, अपंग व गतीमंदाकरीता कल्याणकारी योजना :-** उपलब्ध स्कायवॉक व उड्डाणपुलांजवळ अपंगांसाठी सरकते जिने व उव्दाहन, विविध महत्वाच्या सार्वजनिक ठिकाणी रॅम्पची व्यवस्था व इतर अपंग कल्याणकारी योजनांच्या भांडवली खर्चासह अंध, अपंग, गतीमंदांचे कल्याणासाठी कार्य करणाऱ्या बोर्डीज येथील अपंग पुर्नवसन केंद्रासह इतर संस्थांना अनुदान, विशेष बालकांसाठी महिला बाल कल्याण मध्ये असलेल्या तरतुदीव्यतीरीक्त अंध, अपंग व्यक्ती कल्याणकारी योजने अंतर्गत ३ चाकी सायकली तसेच इतर आवश्यक साहित्याचे वाटप, अंध, अपंग, गतीमंद अथवा त्यांचेवरील अवलंबीताच्या विवाहासाठी सामुदयीक विवाह सोहळ्या अंतर्गत अतिरीक्त अर्थसहाय्य, अपंगत्वाचे आवश्यक दाखले मिळवून देण्यासाठी स्थानिक ठिकाणी विशेष शिबीरांचे आयोजन यासाठी सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ १ कोटी ७१ लक्ष ५० हजार व ₹ ४ कोटी ३४ लक्ष इतकी तरतूद आहे.

३२) पाणी पुरवठा व्यवस्था :- सद्या आपल्या शहराला १३० एम. एल. डी. पाणीपुरवठा होत असून नविन सुर्या प्रकल्पातून जवळपास १०० एम. एल. डी. पाणीपुरवठा होणार आहे. वनखात्याकडून परवानगी मिळाली असून National Green Tribunal यांचेकडून परवानगी मिळाल्यानंतर सदर योजना पूर्ण होणार आहे.

देहरजी धरणातून जवळपास ३०० एम. एल. डी. पाणीपुरवठा होणार असून त्याचबरोबर पिंजाळ येथे ८ बंधारे, वैतरणा नदीवर ८ बंधारे, देहरजी नदीवर ६ बंधारे असे २२ बंधारे बांधल्यावर १०० एम. एल. डी. पाणी उपलब्ध होणार आहे.

२०० एम. एल. डी. पाणीपुरवठा करणारे सुसरी धरण शासनाकडून बांधणेत येणार असून मुंबई महानगर विकास प्राधिकरणामार्फत राबविल्या जाणाऱ्या सुर्या योजनेतून १८५ एम.एल.डी. पाणीपुरवठा होणार आहे.

सातिवली, राजीवली, कामण, खोलसापाडा, तिल्हेर, हत्तीपाडा, या प्रकल्पांचे सर्व्हेक्षण करणेसाठी निधी उपलब्ध करून दिलेला आहे.

i) १८० दशलक्ष लिटर प्रतिदिन पाणी पुरवठा करणाऱ्या सुसरी धरणासाठी ₹ १६ कोटी इतकी रक्कम महानगरपालिकेने भरणा केली असून सातिवली राजीवली धरण योजनेस साठवण तलाव बांधकाम करणेसाठी चाचणी निष्कर्ष अन्वेषण, संकल्पन व वनजमिनी प्रस्ताव तयार करून मंजुरी इ. प्राथमिक खर्चाकरीता प्रत्येकी ₹ १ कोटी प्रमाणे ₹ २ कोटी इतका निधी महानगरपालिकेने प्रत्यक्ष भरणा केला आहे व देहरजा योजनेसाठी एन. पी. व्ही. भरणेसह इतर कामाकरीता ₹ १६५ कोटी इतकी रक्कम भरणा केली आहे. सन २०१६-१७ मध्ये ₹ ७५ कोटी इतकी तरतुद आहे.

सुर्या नदी पात्रात ५ ठिकाणी बंधारे बांधणे तसेच कवडास धरणाची उंची वाढवून व गेट बांधून एकूण १०० दश लक्ष लिटर चा प्रकल्प राखून ठेवणेसाठी प्रयत्न सुरू आहेत. यासाठी सर्व्हेक्षण व प्राथमिक खर्चासाठी ₹ २० लक्ष इतका निधी महानगरपालिकेने भरणा केला आहे.

प्रतिदिन २३ दश लक्ष लिटर पाणीपुरवठा उपलब्ध होऊ शकणारे राजीवली सातिवली धरण व प्रतिदिन ७० दश लक्ष लिटर पाणीपुरवठा उपलब्ध होऊ शकणारे कामण धरण, १२ दश लक्ष लिटर प्रतिदिन पाणीपुरवठा करणारे खोलसापाडा धरण तसेच धामणी व खडकवली धरणावरील योजनाचा पाठपुरावा करून एकूण ४१५ दश लक्ष लिटर पाणीस्त्रोत उपलब्ध करणेसाठी प्रयत्न सुरू आहेत.

ii) महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाअभियान योजनेअंतर्गत सुर्या विस्तारीत १०० दश लक्ष लिटर प्रतिदिन पाणीपुरवठा योजनेसाठी, ₹ ९८ कोटी ५४ लक्ष ७८ हजार इतका निधी प्रत्यक्ष प्राप्त झाला असून पुढील कालावधीत ₹ ९० कोटी ३० लक्ष २२ हजार अनुदान अपेक्षित आहे. नोव्हेंबर २०१५ अखेर ₹ २१६ कोटी ४ लक्ष ५ हजार इतका खर्च झाला असून सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये उर्वरीत कालावधीत अनुक्रमे ₹ ५१ कोटी ५७ लक्ष २४ हजार व ₹ ६६ कोटी इतका खर्च अपेक्षित आहे.

iii)सुजल निर्मल अभियानांतर्गत पाणीपुरवठा सुधारणा कामे योजनेतुन ₹ ७ कोटी ६८ लक्ष खर्चाच्या जल व उर्जा लेखा परिक्षणासाठी ₹ ५ कोटी ३७ लक्ष अनुदान अपेक्षित आहे.

iv) मासवण, सायवन, मेढा, पांढरतारा व खानीवडे हे बंधारे हस्तांतरणासाठी सन २०१६-१७ मध्ये ₹ ७५ लक्ष इतकी तरतूद केली आहे.

v)अंतर्गत जलवाहिनी व्यवस्थेसाठी स्वनिधीतुन सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ १० कोटी व ₹ ५ कोटी इतकी स्वतंत्र तरतूद केली आहे.

vi) सार्वजनिक विहीर सफाई व गाळ काढण्यासाठी सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये प्रतिवर्षी ₹ २४ लक्ष तसेच कुपनलीका खोदाईसाठी सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ २ कोटी ८९ लक्ष ४८ हजार व ₹ २ कोटी इतकी तरतूद केली आहे.

vii) पाणीपुरवठा योजनेच्या कर्ज परतफेडीसाठी सन २०१५-१६ मध्ये ₹ ७ कोटी ५९ लक्ष ५८ हजार व सन २०१६-१७ मध्ये ₹ २८ कोटी ३८ लक्ष इतकी तरतूद केली आहे.

viii) पुर्वीची प्रस्तावित ₹ १४९५ कोटीची शहरांतर्गत पाणीपुरवठा योजनेऐवजी नविन वितरण व्यवस्था व जलकुंभ यासाठी ₹ १३० कोटी तसेच सौर उर्जा प्रकल्पासाठी ₹ ५ कोटी ७५ लक्ष रकमेचा प्रकल्प शासनाने मंजूर केल्यानुसार अमृत योजनेअंतर्गत सन २०१५-१६ मध्ये ₹ ६७ कोटी ८७ लक्ष ५० हजार इतके अनुदान प्राप्त होणार असुन ₹ १३५ कोटी ७५ लक्ष खर्च सन २०१६-१७ मध्ये होणार आहे.

शहरांतर्गत योजना दुरुस्ती देखभाल, जल शुध्दीकरण व्यवस्था, भुजल सर्व्हेक्षण, उसगाव व सुर्या योजना दुरुस्ती देखभाल, बिनतारी संदेश यंत्रणा, नविन व्हॉल्व खरेदी व व्हॉल्व चेंबर्स बांधकाम, पाण्याच्या टाकीची देखभाल, सार्वजनिक विहीरी व तलाव यातील गाळ काढणे, बोअरवेल खोदकाम व दुरुस्ती, सद्याचे नियमित कर्जपरतफेडीसाठी व इतर महसुली खर्चासाठी तरतूदी आहेत.

पाणी पुरवठा विभागांतर्गत नियमित खर्चासह जल व ऊर्जा लेखापरिक्षण, बंधारा गेट व्यवस्था, मासवण बंधारा विषयक कामे, वसई रोड पेल्हार प्रादेशिक नळ पाणीपुरवठा योजनेच्या नुतनीकरण अंतर्गत, सॅडल डॅमचे मजबुतीकरण, इनटेकवेल येथील पाण्याची गळती थांबवणे, विश्राम गृह बांधकाम, धरणाच्या माथ्याची पावसाळयात होणारी धुप थांबवण्यासाठी पी.सी.सी. व रेलिंग करणे, रॅपिड सॅण्ड फिल्टरेशन प्लांटची उभारणी करणे, उपांगाची रंग रंगोटी करणे, नविन जलवाहिनी व्यवस्था, पाणी पुरवठा उपांगासाठी कुंपण भिंती, व इतर भांडवली कामांसाठी आवश्यक खर्चाची तरतूद आहे.

पाणी पुरवठा सेवेसाठी सन २०१५-१६ मध्ये ₹ १९१ कोटी ५९ लक्ष ८१ हजार इतकी तरतूद असुन सन २०१६-१७ मध्ये ₹ ३७४ कोटी ३३ लक्ष ३६ हजार इतकी तरतूद आहे.

३३) **सुरक्षा व्यवस्था :-** रस्त्यावरील फेरीवाले व अतिक्रमण करणाऱ्या व्यक्ती संस्थामुळे नागरिकांना होणारा त्रास व रहदारीला होणारा अडथळा दुर करणे, महानगरपालिकेच्या मालमत्तेचे संरक्षण, उद्यान, तलाव इत्यादी ठिकाणी अबालवृद्धांचे संरक्षण तसेच तुटपुंजी पोलिस यंत्रणा विचारात घेता सामाजिक सुरक्षा योजनेंतर्गत स्थानिक पोलिस ठाण्यांना सुरक्षा रक्षक, बोलेरो वाहन तसेच दुचाकी वाहने पुरवणे, महानगरपालिकेच्या प्रशासकीय व इतर विभागाच्या सुरक्षीततेसाठी हत्यारी व बिनहत्यारी पोलिस कायम स्वरूपी उपलब्ध करणे, रुग्णालय, कार्यालय व मुख्य वर्दळीच्या ठिकाणी व इतर आवश्यक ठिकाणी क्लोज सर्किट कॅमेरा व्यवस्थापन करणे प्रस्तावित आहे.

सुरक्षा साहित्यासाठी सन २०१६-१७ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ १ कोटी व ₹ ३ कोटी ३० लक्ष इतकी तरतूद असून नियमित पोलिस संरक्षणासह सुरक्षा रक्षक व्यवस्थेसाठी सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ७ कोटी ४० लक्ष ७२ हजार व ₹ ६ कोटी ८१ लक्ष ८० हजार इतकी तरतूद आहे.

३४) **नाले खोदाई :-** पावसाळी पाण्याचा निचरा योग्य पध्दतीने होऊन शहरामध्ये पाणी तुंबून राहू नये यासाठी नियमित नाले सफाईसह पावसाळ्यापूर्वी यांत्रिक साहित्याद्वारे नाले खोदाई करणेकामी सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ५ कोटी २५ लक्ष ₹ ४ कोटी ५० लक्ष इतकी स्वतंत्र तरतूद आहे.

३५) **पर्यटन क्षेत्र, श्री क्षेत्र व ऐतिहासिक मालमत्तांचे संवर्धन आणि विकास:-** डेस्टिनेशन वसई या पर्यटन स्थळ निर्मितीच्या संकल्पपूर्ती साठी सर्वकष प्रयत्न केले जाणार असून याद्वारे स्थानिकांना रोजगार उपलब्धीसह शहराचे सौंदर्यीकरण होणार आहे. तसेच सांस्कृतीक वारसा जोपासला जाणार आहे. वसई विरार क्षेत्र तिसरी मुंबई स्वरूपात नावारुपाला येत आहे. मुंबई महानगरपालिके खालोखाल व्दितीय क्रमांकाचे कार्यक्षेत्र असणारी वसई विरार महापालिका आहे. आपल्या जवळ विस्तीर्ण समुद्र किनारा, तुंगारेश्वर सारखे अभय अरण्य, वज्रेश्वरी, सातीवली सारखे गरम पाण्याचे झरे, वैतरणाची विस्तिर्ण खाडी, निर्मळ, गणेशपुरी, जिवदानी मंदिर यासारखी भाविकांची श्रध्दास्थाने, आगाशी येथील जैन मंदिर, वसईतील अनेक पुरातन चर्चेंस, नालासोपारा येथील बौध्दस्तूप, वसई व अर्नाळा किल्ला अशी अनेक ठिकाणे असून त्यापैकी महानगरपालिका क्षेत्रात येणारी सर्व ठिकाणे योग्य पध्दतीने विकसित केली जाणार आहेत. हुतात्मा स्मारक येथे मिनी थिएटर, पुरातन वास्तू, हुतात्मे व स्वतंत्र सैनिकांची माहिती, वसईचा इतिहास, पर्यटन, फळबागा, फुलबागा, यावर आधारीत माहितीपट तयार करण्याचे प्रस्तावित आहे. प्रमुख चौकांमध्ये वसईची अस्मिता सांगणारे शिल्प साकारण्यात येणार आहेत. पर्यटन विकासाचे क्षेत्र विचारात घेता पर्यटन विकासास चालना देण्यासाठी आकर्षक पध्दतीने जाहिरात करणे, ब्रॅन्ड ॲम्बॅसेडर नेमणे इत्यादी कार्यवाही प्रस्तावित असून पर्यटन क्षेत्र, श्री क्षेत्र व ऐतिहासिक मालमत्तांचे संवर्धन आणि विकासासाठी सन २०१६-१७ मध्ये ₹ २५ लक्ष इतकी तरतूद बांधकाम विभागांतर्गत आहे.

३६) त्रयस्थ पक्षीय तपासणी खर्च: - यासाठी सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये प्रतिवर्षी ₹ १ कोटी ३१ लक्ष इतकी तरतुद आहे.

३७) महिला बालकल्याण कार्यक्रम : बालवाडी तसेच प्राथमिक, माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांसाठी शैक्षणिक उपकरणे, वहया पुस्तके व खेळणी खरेदी, शाळांच्या आवश्यकतेनुसार संगणक पुरविणे, विशेष बालकांसाठी साहित्य पुरविणे व विशेष बालकांसाठी कार्य करणाऱ्या संस्थांना अनुदान देणे, शालेय विद्यार्थी व विद्यार्थिनींसाठी मोफत शैक्षणिक पास योजना, नागरी गरीब विद्यार्थी व विद्यार्थिनींसाठी सायकली वाटप, शालेय विद्यार्थ्यांसाठी विविध उपक्रम, नोकरदार महिलांसाठी वसतीगृह, निराधार महिलांसाठी तात्पुरता निवारा केंद्र व ज्येष्ठ महिलांसाठी वृद्धाश्रम निर्मिती व त्यांचेसाठी कार्य करणाऱ्या संस्थांना अर्थसहाय्य देणे, महिलांसाठी तिळगुळ व हळदीकुंकू कार्यक्रम, आरोग्य शिबीर व व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम, नोकरदार व व्यवसाय करणाऱ्या महिलांच्या लहान मुलांचे संगोपन व त्यांची देखभाल करण्याच्या दृष्टीने पाळणाघर निर्मिती व सेवाभावी नोंदणीकृत महिला गटांना पाळणाघर चालविणेसाठी अनुदान देणे, कुटूंबकल्याण कार्यक्रम, कुपोषित माता व बालकांसाठी सकस आहार, बालकांच्या विकासासाठी अन्य कार्यक्रम, महानगरपालिका रुग्णालयातील प्रसुती विभागातील रुग्णांना पोषण व अल्पोपहार भत्ता, जननी शिशु सुरक्षा योजनेच्या लाभासह प्रसुत महिलांना रुग्णालयातून डिस्चार्ज दिल्यानंतर ₹ १६००/- इतका पोषण व आरोग्य भत्ता देणे, डायलेसिस उपचार स्वयंसेवी संस्थांमार्फत घेणाऱ्या मुली व महिलांना अनुदान देणे, मुली व मुलांना स्वयंसेवी संस्थांमार्फत दत्तक घेणाऱ्या पालकांना प्रोत्साहनात्मक अनुदान देणे, मुली व महिला यांचेकरीता तांत्रिक व व्यवसायिक प्रशिक्षण आयोजित करणे, महिलांसाठी विविध कार्यक्रमांचे आयोजनासाठी सभागृह व व्यवसायासाठी गाळे असलेली महानगरपालिका मालकीची बहुउद्देशिय इमारत प्रभाग स्तरावर मोक्याच्या ठिकाणी उपलब्ध करून देणे, महिला बालकल्याण विभागाच्या विविध कार्यक्रमांच्या आयोजनासाठी प्रसिद्धी, पारितोषीके, मानधन, सत्कार साहित्य इत्यादी कार्यक्रमासाठीचा अनुषांगीक खर्च करणे, एड्स ने मृत्यू पावलेल्या व्यक्तीच्या विधवा पत्नीस वैयक्तिक अर्थसहाय्य करणे, विधवा परितक्त्या महिलांच्या मुलींच्या विवाहासाठी ठोक अनुदान देणे, विधवा परितक्त्या महिलांच्या मुलांच्या शिक्षणासाठी अर्थसहाय्य देणे. इयत्ता १ ली ते ४ थीच्या मुलांसाठी शैक्षणिक अर्थसहाय्य, इतर पदव्युत्तर शिक्षणाकरीता महिलांना अर्थसहाय्य, निराधार ज्येष्ठ महिलांना दर महा ठोक अर्थसहाय्य देणे. महानगरपालिकेच्या रुग्णालयात वैद्यकिय तपासण्यासाठी महिला व बालकांना १००% सवलत देणे. महिलेच्या उत्पन्नावर अवलंबून असलेल्या कुटूंबातील कुटूंबप्रमुख अथवा अन्य सदस्य १००% अथवा ७५% अपंग असल्यास अशा कुटूंबातील महिलांना विशेष अर्थसहाय्य देणे, अशा व्यक्तींना सामुदायिक विवाह सोहळ्यातील वर - वधुसाठी निश्चित अनुदानाव्यतिरीक्त अतिरीक्त अर्थसहाय्य, विशेष बालकांच्या संगोपनासाठी पालकांना मासिक ₹ १ हजार अनुदान, विधवा परितक्त्या महिलांसाठी कार्य करणाऱ्या संस्थांना अनुदान देणे, महिला व मुलींसाठीच्या

आश्रमांना अनुदान, अनाथ आश्रमांना अनुदान, महिला सक्षमिकरणासाठी विविध उपक्रम राबविणे, सामुदायीक विवाह सोहळ्या अंतर्गत वधु अथवा वधुचे पालकाला प्रत्येकी ₹ १० हजार अनुदान देणे, बालचित्रपट महोत्सव, स्त्रीरोग चिकित्सा शिबीर, मुलींचे शाळा गळतीचे प्रमाण थांबवण्यासाठी प्रोत्साहन अनुदान, उत्कृष्ट कामाबद्दल महिलांचा गौरव, महिलांना त्यांचे कायदेशिर अधिकार व महिलांवरील अत्याचारांसंबंधी समुपदेशन करणे. तसेच महिला बालकल्याण समिती मार्फत आयोजित केल्या जाणाऱ्या इतर योजना व कार्यक्रमांसाठी आणि महिला व बालकल्याण योजनेतर्गत भांडवली कामे यासाठी सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ १६ कोटी २८ लक्ष ४५ हजार व ₹ १८ कोटी ५१ लक्ष ५१ हजार इतकी तरतूद आहे.

३८) **स्वातंत्र्य सैनिक व आजी माजी सैनिकांसाठी सवलत :-** स्वातंत्र्य सैनिक, त्यांची विधवा पत्नी तसेच त्याचे पुढील पहिल्या पिढीतील एका वारसास त्यांचे राहत्या निवासी सदनिकेस मागणीनुसार मालमत्ता करात १००% सुट तसेच आजी - माजी सैनिक अथवा त्यांचे अवलंबीतास मागणीनुसार मालमत्ता करात ५०% सुट देणेची तरतूद आहे.

३९) **जेष्ठ नागरीकांसाठी विशेष सुविधा :-** जेष्ठ नागरीकांसाठी आरोग्य चिकित्सा शिबीराचे आयोजन व त्यांचे डायलेसिस उपचारासाठीचा प्रती खेपेस ₹ ३५०/- प्रमाणेचा खर्च रुग्णालयांना अदा करणे करीता सन २०१५-१६ सन २०१६-१७ मध्ये प्रतिवर्षी ₹ ३६ लक्ष इतकी तरतूद असुन विरंगुळा केंद्रासाठी सन २०१६-१७ मध्ये ₹ ५१ लक्ष इतकी तरतूद आहे. जेष्ठ नागरीकांच्या नोंदणीकृत संस्थाना उद्यान देखभालीचा ठेका घेण्यासाठी प्राधान्य देण्यात येणार असुन जेष्ठांसाठी कार्यरत नोंदणीकृत संस्थांना अनुदान देणेची स्वतंत्र तरतूद आहे. या व्यतिरीक्त जेष्ठ नागरीकांना स्कायवॉक व उड्डाणपुलाजवळील सरकते जिने व उद्धाहनाची सेवा, मोक्याच्या ठिकाणी बैठक व्यवस्थेसाठी बाकडे, नाना - नानी पार्क, इत्यादी सुविधा उपलब्ध आहेत.

४०) **अल्पसंख्यांक कल्याण :-** दफन भुमीच्या अन्यत्र नमुद स्वतंत्र आवश्यक तरतुदीव्यतिरीक्त अल्पसंख्यांक निधीतील कामासाठी सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ५३ लक्ष व ₹ ५० लक्ष इतकी विशेष तरतूद आहे.

४१) **पी बजेट :-** यामध्ये गरीब गरजूंसाठी मोफत वैद्यकीय शिबीर, समुह गटविमा योजनेखाली मेडिकलेम सुविधा प्राप्त करुन देणे त्याचप्रमाणे अपघाती विमा रकमे इतके थेट संरक्षणाचा लाभ देणे, दलित वस्ती सुधारणा योजनेतर्गत अधिक अधिक अनुदान उपलब्ध करुन घेऊन सदर वसाहत सर्व सुविधायुक्त स्वच्छ व सुंदर करणे, दारिद्र्य रेषेखालील व्यक्तींसाठी घरकुल योजना, मागासवर्गिय कल्याणकारी योजनेतर्गत विकास कामे, विशेषतः नविन शहरी विभागात वैयक्तिक शौचालय बांधकामासाठी अनुदान देणे, नविन शहरी भागामध्ये शेतकामासाठी वनराई बंधारा बांधकाम, पाण्याचा काटकसरीने वापर व सर्व जलस्रोतांचा योग्य व पुरेपुर विनियोग करणेसाठी खाजगी नविन विहीरी खोदकामांसाठी अनुदान, शेती कामांसाठी व बागायतीसाठी साहित्य,

शेतकऱ्यांना मार्गदर्शन करणेसाठी मेळावे आयोजित करणे, फळांची रोपे वाटप करणे, विज पंप, फवारणी पंप, जंतुनाशके बियाणे, खत, किटक नाशके पुरविणे, बायोगॅस प्रकल्प राबविणे, इतर शेत काम साहित्य पुरवठा, इ. शेतीविषयक कार्यक्रम राबवणे, वनराई बंधारा बांधकाम, मच्छीमार व बोटीवरील मजूर यांना त्यांचे कर्तव्य परिसरात आरोग्य सुविधा व फिरता दवाखाना उपलब्ध करून देणे तसेच या क्षेत्रात सेवा देणाऱ्या स्वयंसेवी संस्थाना रूग्णवाहिका सेवा उपलब्ध करून देण्यासाठी संस्था अनुदाना अंतर्गत अनुदान देणे, मच्छीमार बोटींसाठी जाळ्या, प्रथमोपचार पेटी (मेडिकल किट), लाईफ जॅकेट, लाईफ रिंग, पिण्याचे पाणी शुध्द राहणेसाठी रसायन मिश्रीत गोळ्या, सिग्नल लाईटसाठी बॅटरी व इतर आवश्यक साहित्य पुरविणे, मच्छीमारांना अपघाती विमारकमेडितके थेट संरक्षणाचा लाभ देणे, नैसर्गिक व इतर आपत्तीकाळात नियंत्रण व मदतीसाठी संबंधीत अभिकरणासमवेत करार करून पोलिस मदतीसह हेलिकॉप्टर भाड्याने घेणे, वायरलेस हॅन्डसेट पुरविणे व दोन ठिकाणी टॉवर बांधणे इ. मच्छीमारांसाठी कल्याणकारी योजना राबविणे, श्रमसाफल्य योजने अंतर्गत सफाई कामगार घरकुल/कामगार निवास बांधकाम, नागरी गरीब वस्तीमध्ये गटार बांधणे, रस्ता बांधकाम, इतर विकास कामे, दिवाबत्ती व्यवस्था इत्यादी बाबींचा समावेश आहे. मागासवर्गिय कल्याणकारी योजनेंतर्गत हाती घ्यावयाच्या योजनांसाठी ५% राखीव तरतूदीसह पी बजेट करीता सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ २६ कोटी ७४ लक्ष ६७ हजार व ₹ ५६ कोटी २० लक्ष इतकी तरतूद आहे.

४२) **विशेष योजना :-** पाणीपुरवठा योजना, उड्डाणपुल, पुर्व पश्चिम जोडणारे पुल, पर्यटन विकास प्रकल्प, भुयारी गटार योजना, मुख्य शहराकडे येणारे सी. सी. रोड, प्रशासकिय इमारत, महापौर निवास, आयुक्त निवास, इ. योजना अनुदान निधीतुन अथवा अल्प व्याज दराने कर्ज निधीतुन पूर्ण करणेचा मानस असुन यासाठी विविध संस्था, शासकीय विभाग यांचे समवेत संपर्क साधून आवश्यक पूर्तता करून देणे, प्रकल्प अहवाल तयार करणे, प्रत्यक्ष कामावर देखरेख ठेऊन प्रकल्प पूर्ण करणे इ. कामासाठी त्या त्या क्षेत्रातील तांत्रिक सल्लागार नेमणूक निविदा पध्दतीने करणे आवश्यक आहे. निविदाकार सर्वसाधारण पणे अंदाजपत्रकाच्या ५ ते ५.५० % फी आकारत असले तरी प्रकल्प यशस्वीपणे कार्यान्वित करणेसाठी त्यांची नियुक्ती फायदेशीर व आवश्यक ठरणार असल्याने सल्लागार नेमणूकीसह इतर अनुषंगीक खर्चासाठी सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये अनुक्रमे ₹ ११ कोटी व ₹ १२ कोटी इतकी प्राथमिक तरतूद आहे. तद्दतच विशेष योजनांसाठी कर्ज परतफेड व महानगरपालिका हिश्यासाठी खालीलप्रमाणे आवश्यक तरतूदी आहेत.

तपशिलवार शिर्ष	रेल्वे उड्डाणपूल, पुर्व पश्चिम जोडणारे पुल व सी. सी. रोडसह इतर विकास कामे		पाणीपुरवठा योजना घनकचरा व्यवस्थापन, भुयारी गटर योजना व इतर प्रकल्प	
	सन २०१५-१६	सन २०१६-१७	सन २०१५-१६	सन २०१६-१७
कर्ज परतफेड तरतुद	₹ २० हजार	₹ ३९ कोटी ३ लक्ष	₹ १३ कोटी ५९ लक्ष ५८ हजार	₹ २८ कोटी ३८ लक्ष
म.न.पा. अंशदानासाठी कर्ज	०	₹ २६२ कोटी	०	₹ २१३ कोटी
महानगरपालिकेचा खर्चातील हिस्सा	₹ ११५ कोटी ८२ लक्ष ४८ हजार	₹ ०७ कोटी ७२ लक्ष ४८ हजार	₹ ३१ कोटी ८६ लक्ष ९९ हजार	₹ २२ कोटी २४ लक्ष ५५ हजार
अनुदान हिस्सा	₹ ०३ कोटी १७ लक्ष ५२ हजार	₹ ०३ कोटी १७ लक्ष ५२ हजार	₹ १२६ कोटी ३९ लक्ष २१ हजार	₹ ७८ कोटी ९३ लक्ष ४५ हजार
एकूण	₹ ११९ कोटी २० हजार	₹ ३११ कोटी ९३ लक्ष	₹ १७१ कोटी ८५ लक्ष ७८ हजार	₹ ३४२ कोटी ५६ लक्ष

मा. आमदार श्री. हितेंद्रजी ठाकूर सो!, माजी. खासदार श्री. बळीरामजी जाधव सो!, मा. आमदार श्री. क्षितीजजी ठाकूर सो!, मा. आमदार श्री. विलासजी तरे सो!, मा. महापौर सौ. प्रविणाजी ठाकूर, वसई - विरार शहर महानगरपालिकेचे मा. स्थायी समिती सभापती श्री. नितीनजी राऊत सो!, यांनी वेळोवेळी केलेल्या सुचनांप्रमाणे महानगरपालिकेच्या तयार करण्यात आलेल्या 'Vision Document' मधील बाबींचा अंतर्भाव सदर अर्थसंकल्पात त्या - त्या घटकामध्ये केलेला आहे. सर्व सन्मा. गटनेते व सन्मा. सदस्यांकडून तसेच सर्व सन्मा. नागरीकांकडून देखील त्यांचे विचार व अपेक्षा आणि कल्पना जाणून घेण्याचा आम्ही वेळोवेळी प्रयत्न केला असून त्याबाबीदेखील अर्थसंकल्पामध्ये विचारात घेतलेल्या आहेत.

सन २०१५-१६ च्या सुधारित अर्थसंकल्पासह सन २०१६-१७ चे मुळ सर्वसाधारण अर्थसंकल्पीय अंदाजपत्रक 'अ', महानगरपालिकेच्या 'अ' अंदाजपत्रकातील अंशदानासह पी बजेटचे अंदाज, जेण्डर बजेटचे अंदाज, अंध व अपंगांच्या कल्याणकारी योजनांसाठीच्या बजेटचे अंदाज, 'ब' अंदाजपत्रकाकडे परिवहन सेवेकरीता वर्ग करावयाच्या अंशदानाचे अंदाज, जल मल प्रवाह निधी अंदाजपत्रक 'क', वृक्ष निधी अंदाजपत्रक, एकत्रित पाणीपुरवठा व मल प्रवाह विनियोग कर्ज निधी अंदाजपत्रक, अर्बन इन्फ्रास्ट्रक्चर डेव्हलपमेंट इन सॅटेलाईट टाउन/ कंटूर मॅग्नेटस ऑफ मिलियन प्लस सिरीज योजना/ अमृत योजना इत्यादी विशेष निधीचे अंदाजपत्रक, महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम १९४९ च्या कलम ९५ (अ) नुसार, सन २०१४-२०१५ या कालावधीत अर्थसहाय्य देऊन पुरविलेल्या सेवांबाबतचा अहवाल व इतर आवश्यक सहपत्रे सोबत जोडली आहेत.

आपल्या क्षेत्रास नवी दिशा देण्याचा व तदनुसार सुनियोजित कामकाज करणेचा प्रयत्न करणेस सर्व मान्यवर पत्रकार, प्रसारमाध्यमे व वसई विरार महानगरपालिका क्षेत्रातील तमाम जनतेने केलेल्या सहकार्याबद्दल मी अत्यंत आभारी आहे. असेच मौलीक सहकार्य व मार्गदर्शन कायम लाभेल या सदीच्छेसह सन २०१५-१६ चा सुधारीत व सन २०१६-१७ चा मुळ अर्थसंकल्प सविनय सादर.

धन्यवाद !

दिनांक:- २२/०२/२०१६

(सतीश लोखंडे)
आयुक्त
वसई विरार शहर महानगरपालिका

